

**ULUSAL SPOR BİLİMLERİ
DERGİSİ**

**JOURNAL OF NATIONAL
SPORT SCIENCES**

2019, Cilt 3, Sayı 2 | 2019, Volume 3, Issue 2
Çevrimiçi Basım Tarihi: Aralık 2019 | Publishing Date: December 2019
ISSN: 2587-134X | ISSN: 2587-134X

Yayın hakkı © 2016 USBD
Ulusal Spor Bilimleri Dergisi yılda 2 kez (Haziran-Aralık) yayımlanan Ulusal hakemli süreli bir yayındır.
JNSS is published biannually (June-December)
<http://dergipark.org.tr/usbd>

**Ulusal Spor Bilimleri Dergisi Adına
Sahibi – Owner**

Dr. Pınar GÜZEL

Editörler – Editor in Chief

Dr. Pınar GÜZEL
Dr. Kadir YILDIZ

Yayın Kurulu – Publishing Board

Dr. Bekir YÜKTAŞIR	Sinop Üniversitesi
Dr. Dilşad MİRZEOĞLU	Sakarya Üniversitesi
Dr. Feyza Meryem KARA	Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Hulusi ALP	Süleyman Demirel Üniversitesi
Dr. Murat TAŞ	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Selhan ÖZBEY	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Tennur YERLİSU LAPA	Akdeniz Üniversitesi

Yayın Koordinatörü/Publishing Coordinator

Dr. Kadir YILDIZ

İngilizce Dil Editörü/Proofreading for Abstracts

Öğr. Görevlisi Devrim ZERENGÖK

Yazım Kontrol Grubu – Editing Scout

Dr. Melike ESENTAŞ

Ağ Sistemi Yöneticisi – Webmaster

Öğrt. Mustafa KUŞ

BİLİM KURULU – SCIENTIFIC BOARD

Dr. Ahmet UZUN	Necmettin Erbakan Üniversitesi
Dr. Ali AYCAN	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Ali ÖZKAN	Bartın Üniversitesi
Dr. Aylin ÇELEN	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Bahar ATEŞ	Uşak Üniversitesi
Dr. Bekir YÜKTAŞIR	Sinop Üniversitesi
Dr. Betül BAYAZIT	Kocaeli Üniversitesi
Dr. Burak GÜRER	Gaziantep Üniversitesi
Dr. Cenab TÜRKERİ	Çukurova Üniversitesi
Dr. Cenk TEMEL	Akdeniz Üniversitesi
Dr. Defne ÖCAL KAPLAN	Kastamonu Üniversitesi
Dr. Dilşad ÇOKNAZ	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Dilşad MİRZEOĞLU	Sakarya Üniversitesi
Dr. Enes IŞIKGÖZ	Mardin Artuklu Üniversitesi
Dr. Ercan POLAT	Niğde Ömer Halisdemir Üniversitesi
Dr. Erdil DURUKAN	Balıkesir Üniversitesi
Dr. Ertuğrul GELEN	Sakarya Üniversitesi
Dr. Esin ERGİN	Adnan Menderes Üniversitesi
Dr. Evren TERCAN KAAS	Akdeniz Üniversitesi
Dr. Faik ARDAHAN	Akdeniz Üniversitesi
Dr. Fatma Filiz ÇOLAKOĞLU	Gazi Üniversitesi
Dr. Feyza Meryem KARA	Kırıkkale Üniversitesi
Dr. Gazanfer DOĞU	İstanbul Aydın Üniversitesi
Dr. Güner EKENCİ	İstanbul Gelişim Üniversitesi
Dr. Hayri ERTAN	Anadolu Üniversitesi
Dr. İbrahim ERDEMİR	Balıkesir Üniversitesi
Dr. Kadir YILDIZ	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Kerem Yıldırım ŞİMŞEK	Anadolu Üniversitesi
Dr. Levent ATALI	Kocaeli Üniversitesi
Dr. M. Ertan TABUK	Hitit Üniversitesi
Dr. Mehmet GÜLLÜ	İnönü Üniversitesi
Dr. Müberra ÇELEBİ	Düzce Üniversitesi
Dr. Mücahit FİŞNE	Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Müge A. MUNUSTURLAR	Anadolu Üniversitesi
Dr. Murat TAŞ	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Nazmi SARITAŞ	Erciyes Üniversitesi
Dr. Nevzat MİRZEOĞLU	Sakarya Üniversitesi
Dr. Nuran KANDAZ GELEN	Sakarya Üniversitesi
Dr. Nurten DİNÇ	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Osman ATEŞ	İstanbul Üniversitesi
Dr. Osman Tonguç MUTLU	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Dr. Özden TEPEKÖYLÜ	Pamukkale Üniversitesi
Dr. Pınar GÜZEL	Manisa Celal Bayar Üniversitesi
Dr. Recep SOSLU	Bartın Üniversitesi
Dr. Sabri ÖZÇAKIR	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Sait TARAKCIOĞLU	Ege Üniversitesi
Dr. Selami ÖZSOY	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Semiyha TUNCEL	Ankara Üniversitesi
Dr. Şerife VATANSEVER	Uludağ Üniversitesi
Dr. Serkan HAZAR	Sivas Cumhuriyet Üniversitesi
Dr. Suat KARAKÜÇÜK	Gazi Üniversitesi
Dr. Tekin ÇOLAKOĞLU	Gazi Üniversitesi
Dr. Tennur YERLİSU LAPA	Akdeniz Üniversitesi
Dr. Uğur SÖNMEZOĞLU	Pamukkale Üniversitesi
Dr. Ünal KARLI	Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Dr. Volkan UNUTMAZ	Ege Üniversitesi

2019: 3(2) SAYI HAKEMLERİ / REVIEWERS FOR 2019: 3(2)

Dr. Ali ÖZKAN

Dr. Hulusi ALP

Dr. Kemal GÖRAL

Dr. Mehmet GÜLLÜ

Dr. Recep SOSLU

Dr. Serkan KURTIPEK

EDİTÖRDEN MEKTUP

Değerli spor bilimciler, Ulusal Spor Bilimleri Dergimiz (USBD) Hakemli bir dergi olup yılda 2 kez Haziran ve Aralık aylarında yayınlanmaktadır. Dergimizin 2019 yılı ikinci sayısı ile tekrar sizlerle birlikte olmanın onurunu ve mutluluğunu yaşıyoruz. Bu sayımızda yine kavramsal veya araştırmaya dayanan, sahasına katkı sağlayacağı düşünülen spor bilimleri alanının farklı disiplinlerinden bilimsel makalelere yer verilmiştir. Bu çalışmalarını sizlere ulaştırmaktan gurur duymaktayız. Dergimiz ASOS Index, Türk Eğitim İndeksi, Academic Keys, ResearchBib, Index Copernicus, Journal Factor, Idealong gibi indekslerde taranırken, çeşitli Üniversitelerimizin de online kütüphane kataloğunda yer almaktadır. Dergimizin yayın sürecinde başta siz değerli yazar ve okuyucular olmak üzere değerli bilim kurulu üyelerimize ve editör ekibimize katkılarından dolayı teşekkürlerimizi sunuyoruz.

Dergimizin ilk makalesinde “İlköğretim Çağındaki Öğrencilerin Sosyal Becerileri Düzeylerinin Spor Yapma Durumlarına Göre İncelenmesi” adlı çalışma yer alırken, spor yönetimi alanında gerçekleştirilmiş olan “Yerel Yönetimlerin Spor Politikalarının İncelenmesi (Manisa Büyükşehir Belediyesi Örneği)” adlı çalışma siz okuyucular ile buluşmuştur. “Çukurova Üniversitesinde Okuyan Kadın ve Erkek Öğrencilerin Fiziksel Aktivite Düzeylerinin İncelenmesi” isimli spor sağlık alanı çalışması olarak yer alırken, alanyazın ile buluşan dergimizin son makalesinde ise “Spor Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Umut Düzeylerinin İncelenmesi” psiko-sosyal alanlarda sizlere sunulmuştur. Bu çalışmalarını ilgi ve keyifle okuyacağımızı umuyoruz. Ulusal Spor Bilimleri Dergisi yayın kurulu olarak yapmış olduğunuz değerli çalışmalardan ve desteklerinizden dolayı teşekkür ederiz.

Doç. Dr. Pınar GÜZEL

Editör

Orijinal Makale / Original Article

**Sayfa/
Page**

Spor Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Umut Düzeylerinin İncelenmesi

Investigation of Hope Levels of University Students in Sport Area in Terms of Various Variants

Hikmet Turkay, Ali Dursun Aydın, Çağrı Arı, Esengül Güngöz..... 51-58

Yerel Yönetimlerin Spor Politikalarının İncelenmesi (Manisa Büyükşehir Belediyesi Örneği)

Investigation of Sport Policies of Local Governments (Sample of Manisa Metropolitan Municipality)

Abdullah Kurt, Zeynep Onağ 59-78

Çukurova Üniversitesinde Okuyan Kadın ve Erkek Öğrencilerin Fiziksel Aktivite Düzeylerinin İncelenmesi

Investigation of Individual Innovativeness of Young Adult Male Athletes in Terms of Individual Development Initiative

Cenab Türkeri, Barışcan Öztürk, Bilgihan Büyüктаş..... 79-88

İlköğretim Çağındaki Öğrencilerin Sosyal Beceri Düzeylerinin Spor Yapma Durumlarına Göre İncelenmesi: İstanbul İli Örneği

Examination of Social Skill Levels of Primary School Students According to Their Status of Doing Sports: İstanbul City Example

Suzan Dal, Selin Baikoğlu..... 89-96

Spor Alanında Öğrenim Gören Üniversite Öğrencilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Umut Düzeylerinin İncelenmesi*

Ali Dursun AYDIN¹, Hikmet TURKAY^{2†}, Çağrı ARI³, Esengül GÜNGÖZ⁴, Hülya AYDIN⁵

¹Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. <https://orcid.org/0000-0001-7386-8490>

²Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu. <https://orcid.org/0000-0002-7851-2757>

³Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor ABD. <https://orcid.org/0000-0001-9910-7518>

⁴Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Meslek Yüksekokulu. <https://orcid.org/0000-0002-1257-0938>

⁵Kafkas Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor ABD. <https://orcid.org/0000-0003-1943-8398>

Orijinal Makale

Gönderi Tarihi: 26.09.2019

Kabul Tarihi: 19.12.2019

DOI: 10.30769/usbd.624924

Online Yayın Tarihi: 31.12.2019

Öz

Bu çalışmanın amacı, üniversitelerin spor bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin umut düzeylerinin çeşitli sosyo-demografik özellikler açısından incelenerek, farklılıkların ortaya çıkarılmasıdır. Araştırmanın çalışma grubunu, Gazi Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesi ile Kafkas Üniversitesi Sarıkamış Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrenciler (97 kız ve 102 erkek) oluşturmaktadır. Veri toplama aracı olarak, Synder ve arkadaşları (1991) tarafından geliştirilen ve Akman ve Korkut (1993) tarafından Türkçe'ye uyarlanan Umut Ölçeği kullanılmıştır. Verilerin analizinde SPSS 22 paket programından yararlanılmıştır. Araştırmada sonuç olarak; beden eğitimi öğretmenliği, spor yöneticiliği ve antrenörlük eğitimi bölümlerinde okuyan öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre umut düzeylerinde bir farklılık bulunamazken, bölüm, sınıf ve aile gelir durumlarına göre aralarında anlamlı farklılıklar olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar kelimeler: Beden Eğitimi, Spor, Umut.

Investigation of Hope Levels of University Students in Sport Area in Terms of Various Variants

Abstract

The aim of this study is to investigate the hopes of students studying in sports sciences in terms of various socio-demographic characteristics and to reveal the differences. The study group consisted of students (97 girls and 102 boys) from Gazi University Faculty of Sport Sciences and Kafkas University Sarıkamış School of Physical Education and Sports. As data collection tool, Hope Scale developed by Synder et al., (1991) and adapted to Turkish by Akman and Korkut (1993) was used. SPSS 22 package program was used for data analysis. As a result of the research; while there was no difference in the level of hope of the students studying in physical education teacher, sports management and coaching education departments, there were significant differences between them according to department, class and family income.

Keywords: Physical education, Sport, Hope.

* Bu çalışma, 28. Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresinde Sözel Bildiri (Özet) olarak sunulmuştur.

†Sorumlu Yazar: Hikmet TURKAY, hikmet.turkay1@gazi.edu.tr.

GİRİŞ

Umut konusu son zamanlarda birçok bilim dalı tarafından, geniş bir bakış açısıyla işlenen bir konu olarak dikkat çekmektedir. Özellikle sosyal bilimciler, çeşitli şekillerde umut konusunu araştırmış ve gelecek amaçlar hakkındaki duygu ve beklentiler olarak, kavramı açıklamaya çalışmışlardır.

Yaşam içerisinde bulunan ve insanın varoluşunu tehdit eden, içsel ya da dışsal engeller karşısında “ruhun çabası (the anchor of the soul)” olarak, bireyin umutsuzca sürüklenmesini engelleyen bir duygu olan umut kavramı; İngilizce’de “hope”, Almanca’da “hoffen”, Fransızca’da “espérer” gibi sözcüklerle ifade edilmektedir (Karaca ve Kandemir, 2016). Umut, gelecekle ilgili amaç ve hedeflere ulaşma yeteneği hakkında, olumlu zihinsel bir durum olarak düşünülmektedir. Bir başka açıdan umut, zorluklara karşı bireylerin inançlarını devam ettirebilmelerini sağlayan bir duygu olarak görülmektedir (Seçer ve Yazıcı, 2018). Synder’a (2002) göre umut, başarı önünde engel oluşturabilecek faktörlerin yönetimini de kapsayan uzun vadeli hedeflere yönelik eylem başlatmaya ve sürdürmeye yardımcı olan bir etkidir.

Umut, hedefle ilgili yeteneklerin subjektif değerlendirmelerini de etkilemektedir (Snyder, 2000). Umudu yüksek bireyler, amaçlarını devam ettirmede başarılı olma eğilimindedirler ve sonuç olarak daha olumlu duygular yaşarlar. Umudu düşük bireyler ise, hedeflere ulaşmadaki engelleri aşmada daha fazla zorluk çekmeye meyillidir ve bu nedenle daha olumsuz duygular deneyimleme eğilimindedirler (Marques, Lopez ve Pais-Ribeiro, 2011).

Umut, fiziksel ve zihinsel sağlıktan akademik ve atletik başarıya kadar birçok önemli sonucu öngörmektedir (Snyder, 2002). Araştırmalar, bireylerin umutlu düşünce yapılarının algılanan yetkinlik ve benlik saygısı ile pozitif ilişkili olduğunu ve depresyon belirtileri ile de, negatif olarak ilişkili olduğunu göstermiştir (Marques, Pais-Ribeiro ve Lopez, 2011). Bazı araştırmalarda umut; akademik başarı ve psikolojik uyumla pozitif ilişkisinin yanı sıra fiziksel hastalıkların teşhis, önleme ve tedavisinde de önemli rol oynamaktadır (Kemer ve Atik, 2005). Curry ve ark., (1997), üniversite öğrencilerinin umut düzeylerinin, akademik ve spor performansları dışında psikolojik ve fiziksel durumlarını da olumlu yönde etkilediğini araştırmalarında ifade etmişlerdir.

Ülkemizde üniversiteli gençlerin umut düzeyinin araştırıldığı az sayıdaki çalışmalarda görülen, gençlerin ülkemizde yaşanan sorunlar karşısında karamsar olduğudur (Çelikel ve Erkorkmaz, 2008). Oysaki gençler, içinde buldukları toplumların umutları, coşkuları ve gelecekleridirler (Çeviker, Mumcu, Şekeroğlu ve Bayrak, 2018). Üniversiteli gençlerin umut düzeylerini olumsuz yönde etkileyen sorunların başında, sosyal ve ekonomik sorunlar ve gelecek kaygısı gibi etkenler gelmektedir. Bu etkenlerin dışında aile ve yaşanan çevre de büyük önem teşkil etmektedir. Bu kapsam doğrultusunda çalışmada, Spor Bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin umut düzeylerinin çeşitli sosyodemografik değişkenler çerçevesinde araştırılması amaç edinilmiştir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, Spor Bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin umut düzeylerinin çeşitli sosyodemografik değişkenler kapsamında araştırılması amaçlanmıştır. Bundan dolayı araştırma kapsamında; “geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan ve araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesnenin, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışıldığı” tarama modeli kullanılmıştır (Karasar, 2014).

Çalışma Grubu

Araştırma, 2018-2019 eğitim öğretim yılında Kafkas Üniversitesi ve Gazi Üniversitesinin Spor Bilimleri alanında öğrenim gören öğrencileri üzerinde yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubunu, uygulamanın yapıldığı gün okulda bulunan ve araştırmaya gönüllü katılım sağlayan Antrenörlük Eğitimi, Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Spor Yöneticiliği bölümlerinde öğrenim gören, 102 erkek ve 97 kadın öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmaya katılan 113 öğrenci Kafkas Üniversitesinde öğrenim görürken, 86 öğrenci Gazi Üniversitesinde öğrenim görmektedir.

Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada; uzman görüşü de alınarak araştırmacılar tarafından hazırlanan ve sosyodemografik değişkenleri ölçen Kişisel Bilgi Formu ve öğrencilerin umut düzeylerini ölçmek için; Snyder ve ark., (1991) tarafından geliştirilen ve Akman ve Korkut (1993) tarafından Türkçe uyarlaması yapılan 12 maddeden oluşan Umud Ölçeği kullanılmıştır.

Umud ölçeğinin, alt boyutlarına ait (amaca götüren yollar, planlama ve amaca ilişkin motivasyon) eşit sayıda (dörtler madde) ifadeler yer almaktadır. Umud ölçeğinin amaca götüren yollar, planlama ve amaca ilişkin motivasyon boyutlarını yansıtan maddelerde olumlu, doldurucu maddelerde ise olumsuz ifadeler yer almaktadır (Akman ve Korkut, 1993).

Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında elde edilen veriler, SPSS 22 istatistik programı ile analiz edilmiştir. Verilerin analizine geçmeden önce, verilerin normallik varsayımını sağlayıp sağlamadığı Basıklık (Kurtosis) ve Çarpıklık (Skewness) değerleri incelenerek belirlenmiştir. Umud düzeyine ilişkin veri setinin, Basıklık katsayısı $-0,595$, Çarpıklık katsayısı $-0,227$ olarak bulunmuştur. Basıklık ve Çarpıklık katsayıları incelendiğinde, Tabachnick ve Fidel (2015)'in belirttiği sınırlar içerisinde (-1.5 ile $+1.5$) yer alan veri setinin normal bir dağılıma sahip olduğu tespit edilmiştir. Bu yüzden çalışma kapsamında parametrik testlerden, ikili karşılaştırmalar için Bağımsız Gruplar için T-Testi, ikiden fazla grubun bulunduğu karşılaştırmalarda ise Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way Anova) kullanılmıştır. Tek yönlü varyans analizi sonuçlarının anlamlı çıkması durumunda, farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi uygulanmıştır. Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin kişisel özelliklerinin ortaya çıkarılmasında, frekans (f), yüzde (%), ortalama (\bar{X}) ve standart sapma (ss) gibi betimsel istatistik yöntemlerinden faydalanılmıştır.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde istatistiksel analizler neticesinde elde edilen verilere ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin umut ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılığı için t- testi sonuçları

Cinsiyet	n	\bar{x}	s	sd	t	p
Kadın	97	24,51	4,42	197	1,466	.144
Erkek	102	23,56	4,81			

Analiz sonuçlarına göre, öğrencilerin umut düzeyleri cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir [$t_{(197)}= 1.466$; $p>.05$].

Tablo 2. Öğrencilerin umut düzeylerinin bölüm değişkenine göre farklılaşmasına ilişkin tek yönlü varyans analizi (Anova) sonuçları

Bölüm	N	\bar{x}	s	F	p	Fark
Beden Eğitimi Öğretmenliği ¹	40	25,97	4,29			
Spor Yöneticiliği ²	109	22,76	4,26	10,513	,000	1-2
Antrenörlük ³	50	25,24	4,60			2-3
Toplam	199	24,03	4,56			

Öğrencilerin umut düzeylerinin, okudukları bölümlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı tek yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiş ve istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$F_{(2-196)}= 10,513$; $p<.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HDS çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, gruplar arası farklılığın, “Beden Eğitimi Öğretmenliği” ve “Spor Yöneticiliği” grupları arasında “Beden Eğitimi Öğretmenliği” grubu lehine, “Spor Yöneticiliği” ve “Antrenörlük Eğitimi” grupları arasında ise “Antrenörlük Eğitimi” grubu lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin umut düzeylerinin sınıf değişkenine göre farklılaşmasına ilişkin tek yönlü varyans analizi (Anova) sonuçları

Bölüm	N	\bar{x}	s	F	p	Fark
1. Sınıf ¹	25	23,92	5,21			
2. Sınıf ²	33	24,36	5,14			
3. Sınıf ³	61	25,24	4,29	2,947	,034	3-4
4. Sınıf ⁴	80	23,00	4,11			
Toplam	199	24,03	4,56			

Öğrencilerin umut düzeylerinin, okudukları sınıflara göre farklılaşıp farklılaşmadığı tek yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiş ve istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$F_{(3-195)}= 2,947$; $p<.05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek

amacıyla Tukey HDS çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, gruplar arası farklılığın, “3. Sınıf” ve “4. Sınıf” grupları arasında “3. Sınıf” grubu lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

Tablo 4. Öğrencilerin umut düzeylerinin aile gelir değişkenine göre farklılaşmasına ilişkin tek yönlü varyans analizi (Anova) sonuçları

Aile gelir	N	\bar{x}	s	F	p	Fark
Gelir giderden az ¹	61	22,62	4,72			
Gelir gidere denk ²	108	24,68	4,21	4,332	,014	1-2
Gelir giderden fazla ³	30	24,53	4,93			
Toplam	199	24,03	4,56			

Öğrencilerin umut düzeylerinin, algılanan aile gelir düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı tek yönlü ANOVA testi ile analiz edilmiş ve istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur [$F_{(2-196)} = 4,332$; $p < .05$]. Anlamlı farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek amacıyla Tukey HDS çoklu karşılaştırma testi yapılmıştır. Çoklu karşılaştırma testi sonuçlarına göre, gruplar arası farklılığın, “Gelir giderden az” ve “Gelir gidere denk” grupları arasında “Gelir gidere denk” grubu lehine gerçekleştiği belirlenmiştir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmanın temel amacı, spor bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin cinsiyet, bölüm, sınıf ve aile gelir düzeyleri değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğini araştırmaktır. Çünkü gençliğin sahip olduğu en önemli özelliklerden birinin umut olduğu açıktır.

Araştırmamızda belirtilen spor bilimleri alanında öğrenim gören öğrencilerin umut düzeylerinin cinsiyete göre farklılığının bulunup bulunmadığının belirlenmesi amacıyla yapılan istatistiki işlemde cinsiyete göre öğrencilerin umut düzeylerinde anlamlı düzeyde bir farklılığının bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç Snyder ve ark., (1991) kız ve erkek öğrencilerin umut düzeyleri açısından anlamlı bir farklılık göstermedikleri sonucunu desteklemektedir. Toprak (2014) çalışmasında da, çalışma bulgularımıza paralel olarak cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılıklar olmadığı görülmüştür. Yine Küsgülü'nün (2014), üniversite öğrencilerinde mutluluk, umut ve narsisizm düzeylerini incelediği araştırma sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin cinsiyet değişkenine göre umut düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma görülmemiştir.

Öğrencilerin umut düzeylerinin sınıf değişkenlerine göre farklılığında, üçüncü sınıftaki öğrencilerin umut düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır. Konuyla ilgili Davidson ve ark., (2012) yaptıkları araştırmada, çalışma bulgularımızın aksine öğrencilerin umut düzeylerinin öğrenim gördükleri sınıflara göre farklılaşmadığı görülmektedir.

Öğrencilerin umut düzeylerinin, algılanan aile gelir düzeyine göre farklılaşıp farklılaşmadığı analiz edilmiş ve istatistiksel açıdan anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Sosyoekonomik düzey ve umudu araştıran diğer alan yazıları incelendiğinde öğrencilerinin umut düzeylerinin aile gelir düzeyi açısından farklılaşıp farklılaşmadığını araştıran az sayıda araştırmaya rastlanmıştır. Özmen ve arkadaşlarının (2008) yaptığı araştırmada, çalışma bulgularımıza paralel olarak sosyoekonomik düzeyi daha düşük olan ailelerde yaşayan gençlerin daha umutsuz oldukları görülmüştür. Bu doğrultuda, ekonomik refah seviyelerinin bireylerin umut düzeyleri üzerinde etkili olduğu söylenebilir.

Umut, öğrencilerin olumsuz durumlara müdahale performanslarını kolaylaştırmaya katkıda bulunmakta ve refah düzeylerini arttırmaktadır. Snyder ve arkadaşları (2002) umutlu düşüncüyü teşvik etmenin, öğrencilerin yaşamlarının tüm alanlarındaki hedeflerini iyileştirme potansiyeline sahip olduğunu vurgulamaktadırlar. Bu sonuçlar, genel psikoloji alanındaki araştırmaları (Snyder ve ark., 1999; Snyder ve ark., 2002) ve spor psikolojisi literatürünü (Curry ve ark., 1997; Curry ve Maniar, 2003) destekleyen kanıtlar sunmaktadır.

Ek olarak, gelecek çalışmalarda sosyal ilişkiler hakkında bir farkındalık ve öğrenciler arasında bağlantı ve desteğin, akran rehberliği ve grup projeleriyle açıkça teşvik edilmelidir. Benzer şekilde, gelecekte yapılacak araştırmalarda, burada kullanılan bir hedef belirleyici umut ölçüsünün aksine, daha genel umut ölçüsü kullanılabilir.

KAYNAKLAR

- Akman, Y., & Korkut, F. (1993). Umut ölçeği üzerine bir çalışma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9, 193 – 202.
- Curry, L., & Maniar, S. (2003). Academic course combining psychological skills training and life skills education for university students and student-athletes. *Journal of Applied Sport Psychology*, 15(3), 270-277.
- Curry, L. A., Snyder, C. R., Cook, D. L., Ruby, B. C., & Rehm, M. (1997). Role of hope in academic and sport achievement. *Journal of personality and social psychology*, 73(6), 1257-1267.
- Çelikel, F., & Erkorkmaz, U. (2008). Üniversite öğrencilerinde depresif belirtiler ve umutsuzluk düzeyleri ile ilişkili etmenler. *Nöropsikiatri Arşivi*, 45(4), 122-129.
- Çeviker, A., Mumcu, H. E., Şekeroğlu, M. Ö., & Bayrak, M. (2018). UNICEF'e göre Türkiye'de dezavantajlı kabul edilen grupların sportif etkinliklerle sosyal uyumun sağlanması. *Siirt Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6(12), 221-238.
- Davidson, O. B., Feldman, D. B., & Margalit, M. (2012). A focused intervention for 1st-year college students: Promoting hope, sense of coherence, and self-efficacy. *The Journal of Psychology*, 146(3), 333-352.

- Karaca, F., & Kandemir, F. (2016). Karaca-Kandemir Umut Ölçeği (KKUÖ). *Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 5(9), 7-34.
- Karasar, N. (2014). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 26. Basım. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kemer, G., & Gökhan, A. (2005). Kırsal ve il merkezinde yaşayan lise öğrencilerinin umut düzeylerinin aileden algılanan sosyal destek düzeyine göre karşılaştırılması. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 21(21), 161-168.
- Küsgülü, Ü. (2014). Üniversite öğrencilerinin mutluluk, umut ve narsisizm düzeylerinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. *Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat*.
- Marques, S. C., Lopez, S. J., & Pais-Ribeiro, J. L. (2011). "Building hope for the future": A program to foster strengths in middle-school students. *Journal of Happiness Studies*, 12(1), 139-152.
- Marques, S. C., Pais-Ribeiro, J. L., & Lopez, S. J. (2011). The role of positive psychology constructs in predicting mental health and academic achievement in children and adolescents: A two-year longitudinal study. *Journal of Happiness Studies*, 12(6), 1049-1062.
- Özmen, D., Dündar, P. E., Çetinkaya, A. Ç., Taşkın, O., & Özmen, E. (2008). Lise öğrencilerinde umutsuzluk ve umutsuzluk düzeyini etkileyen etkenler. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 9(1), 8-15.
- Seçer, B., & Yazıcı, M.O. (2018). Üniversite öğrencilerinde iş umudu ve tükenmişlik ilişkisi. *Çalışma İlişkileri Dergisi*, 9(2), 48-60.
- Snyder, C. R. (2002). Hope theory: Rainbows in the mind. *Psychological inquiry*, 13(4), 249-275.
- Snyder, C. R. (2000). The past and possible futures of hope. *Journal of Social and Clinical Psychology*, 19(1), 11-28.
- Snyder, C. R. (1999). Hope, goal-blocking thoughts, and test-related anxieties. *Psychological reports*, 84(1), 206-208.
- Snyder, C. R., & Forsyth, D. R. (1991). *Handbook of social and clinical psychology: The health perspective*. Newyork: Pergamon Press.
- Snyder, C. R., Harris, C., Anderson, J. R., Holleran, S. A., Irving, L. M., Sigmon, S. T., & Harney, P. (1991). The will and the ways: development and validation of an individual-differences measure of hope. *Journal of personality and social psychology*, 60(4), 570-585.

Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S. (2015). *Çok değişkenli istatistiklerin kullanımı*. (Çev: Baloğlu, M.), 6. Baskı. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Toprak, H. (2014). *Ergenlerde mutluluk ve yaşam doyumunun yordayıcısı olarak psikolojik sağlamlılık ve psikolojik ihtiyaç doyumu*. Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yerel Yönetimlerin Spor Politikalarının İncelenmesi (Manisa Büyükşehir Belediyesi Örneği)*

Abdullah KURT¹ Zeynep ONAĞ^{2†}

¹ Manisa Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, Manisa, <https://orcid.org/0000-0003-1833-5995>

² Manisa Celal Bayar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Manisa, <https://orcid.org/0000-0002-4034-6773>

Örijinal Makale

Gönderi Tarihi: 28.10.2019

Kabul Tarihi: 19.12.2019

DOI: 10.30769/usbd.639011

Online Yayın Tarihi: 31.12.2019

Öz

Araştırmanın amacı, Manisa Büyükşehir Belediyesindeki spor politikalarının incelenmesidir. Araştırmanın deseni nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) desenidir. Araştırmanın çalışma grubu, 2019 yılı Mart ayı itibarıyla Manisa ilinde spor yapılanması ile ilgili birimlerde çalışan, spor konusundaki etkinlikleri düzenleyen ve organizasyonları yapan alanında uzman 5 yöneticidir. Araştırmada, veriler yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Görüşmeler, ses kayıt cihazı ve not alma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan görüşme soruları açık uçlu soru metoduyla oluşturulmuş ve analiz kısmında betimsel veri analizi yönteminden yararlanılmıştır. Yapılan analizler sonucu çalışma beş kategori altında toplanmıştır. Bu kategoriler sırasıyla; belediyelerin spor politikası, spor hizmetleri, kurum ve kuruluşlarla iş birliği, spor örgüt yapısı ve tesislerdir. Araştırmanın sonucunda, Manisa Büyükşehir Belediyesinin spor politikasının, kanun ve mevzuatla sınırlandırılmış yetki ve görevler çerçevesinde spor politikaları olduğu görülmektedir. Bununla beraber, yerel halkı spora teşvik etmek, talep ve ihtiyaçlarını karşılamak, tesis, malzeme ve ulaşım ile ilgili destek sağladıkları görülmektedir. İldeki sporun işlerliği bakımından ise diğer kurum ve kuruluşlara koordineli olarak çalıştıkları sonucuna varılmaktadır.

Anahtar kelimeler: Yerel yönetimler, Spor, Büyükşehir Belediyesi, Spor politikası.

Investigation of Sport Policies of Local Governments (Sample of Manisa Metropolitan Municipality)

Abstract

Purpose of this research is investigation of the sport policies in Manisa Metropolitan Municipality. Phenomenology, which is one of the qualitative research methods was used as research design. As of March 2019, the working group of the research consists of 5 people working in the departments of sports structuring in Manisa, organizing activities and organizing sports activities. In the research, the data were obtained by using semi-structured interview technique. Interviews conducted by using voice recorders and note-taking methods. The interview questions which used in the research was formed by the open-ended question method and the content analysis and descriptive data analysis method was used in the analysis part. As a result of the interviews with the participants; the views of the participants were grouped under five headings. These are; sports policy of municipalities, sports services, cooperation with institutions and organizations, sports organization structure and facilities. At the end of the study, it is seen that Manisa Metropolitan Municipality's sports policies are within the framework of powers and duties limited by law and legislation. However, it is seen that municipality encourage local people for sports, meet their demands and needs for sports, and provide support for facilities, materials and transportation. It is concluded that municipality work in coordination with other institutions and organizations in terms of the functioning of sports in the province.

Keywords: Local governments, Sports, Metropolitan municipality, Policy of sports.

* Bu araştırma MCBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Spor Yöneticiliği ABD Yüksek lisans Öğrencisi Abdullah Kurt'un "Yerel Yönetimlerin Spor Politikalarının İncelenmesi (Manisa Büyükşehir Belediyesi Örneği)" başlıklı tezinden üretilmiştir.

† Sorumlu Yazar: Zeynep ONAĞ, E-posta: zeyneponag@gmail.com.

GİRİŞ

İnsanlar, yaşamları boyunca sağlıklı ve kaliteli bir hayat sürmek istedikleri için spor yapmaya olan ihtiyaçları da artmıştır. Hızla gelişen ve buna paralel olarak nüfusun da giderek arttığı dünyada, insanlar yoğun bir tempoda çalışmakla birlikte stresle de mücadele içersindedirler. Bu nedenle devletler yatırımlarını yaparken insanların ihtiyaçlarını giderebilmesi için spor tesislerine öncelik vermesi, yani insan faktörünü göz ardı etmemesi gerekmektedir (Ceyhun, 2008:325-332). Bu yaklaşım neticesinde, bir taraftan merkezi yönetime bağlı kamu kurum ve kuruluşları karşımıza çıkarken diğer taraftan ise özerk kuruluşların önemi ortaya çıkmaktadır.

Yerel Yönetim Kavramı

Güncel tanımlara bakıldığında yerel yönetimler, 19. yüzyılın ortalarına doğru devlet içinde hukuki nitelik kazanmıştır. Bu dönemlerde yerel yönetimlerin ortaya çıkışı, bugünkü özelliğine sahip olmasalar da, ilk kez merkezi otoritenin yetkilerinden bir kısmının bazı yerel otoritelere devredilmesinin, bunun yanı sıra bazı yerel topluluklara da bu haklardan yararlanma imkânının tanınması sonucu olmuştur (Nadaroğlu, 1994). Yerel yönetimler, belirli bir coğrafi alanda (kent,köy, il vb.) yaşayan kişilerin, bir arada yaşamak nedeniyle kendi ihtiyaçları için hizmet üretmek amacı ile kurulan, karar organları bölgede yaşayanlarca seçilerek göreve getirilen, yasalarla belirlenmiş görevlere ve yetkilere, bütçeye ve personele sahip, üstlendiği hizmetler için kendi kurduğu örgütsel yapısını merkez yönetimi ile ilişkilerinde idari özerklikten yararlanan kamu tüzel kişileridir (Parlak ve Özgür, 2002: 101-102). Yerel yönetimler, gelişmiş ve gelişmekte olan bütün ülkelerde halkın ihtiyaçlarının ve beklentilerinin yerine getirilmesi açısından vazgeçilemeyecek kuruluşlar olarak görülmektedir. Bir ülkedeki yerel yönetimlerin gücü ve etkinliği, o ülkenin gelişmişlik ve demokratiklik düzeyi ile yakından ilişkilidir (Arslan, 2005:189-208).

Yerel yönetimlerin varlık sebeplerini açıklarken; Devlet tüm kamu hizmetlerinin ülke ve vatandaş yararına, bazı özerk kuruluşlar tarafından yürütülmesine izin verir. Kimi hizmetler tüm bir ülkeyi değil bir bölgeyi ya da bir kısım vatandaş gruplarını da ilgilendirir. Bu tür hizmetlere karşı devletin kayıtsız kalması beklenemez. Bu nedenle, kendi denetimi altında bazı hizmetleri ayrı bütçesi, tüzel kişiliği ve geliri bulunan özerk kuruluşlara verebilir ifadesiyle konunun farklı bir boyut kazanmasına sebebiyet vermiştir (Keleş ve Yavuz, 1983:20).

Belediyelerin görevleri arasında Büyükşehir'in bütünlüğüne hizmet eden sosyal, sağlık, kültürel, bilim, eğitim alanında, yurt içi ve yurt dışı organizasyon ve faaliyetlerde bulunarak kendi üstüne düşen görev ve sorumlulukları yerine getirmede zorunlu kılınmıştır (5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu 7. Madde (m) bendi). Aynı zamanda belediyeler, halkın spor ihtiyacını karşılamada önemli sorumluluklar üstlenmiştir. 10.07.2004 tarihinde kabul edilen 5216 sayılı "Büyükşehir Belediyesi kanunun" da;

Büyükşehir, ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve sorumluluklarını belirleyen 7. maddesinin, (m) bendinde; "Büyükşehir'in bütünlüğüne hizmet eden sosyal donatılar, spor, dinlenme, eğlence ve benzeri yerleri yapmak, yaptırmak, işletmek veya işlettirmek; gerektiğinde amatör spor kulüplerine malzeme vermek ve gerekli desteği sağlamak, amatör takımlar arasında spor

müsabakaları düzenlemek, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda üstün başarı gösteren veya derece alan sporculara belediye meclis kararıyla ödül vermek" görev olarak verilmiştir.

Aynı kanunun 15. maddesinde; "Büyükşehir Belediye Meclisi, her dönem başı toplantısında, üyeleri arasından seçilecek en az beş, en çok dokuz kişiden oluşan ihtisas komisyonları kurabilir "eğitim, kültür, gençlik ve spor komisyonu ile ulaşım komisyonunun kurulması zorunludur" ifadesine yer verilmiştir.

İlçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve yetkilerini belirleyen kısmın; (d) maddesinde; Birinci fıkrada "Belirtilen hizmetlerden; otopark, spor, dinlenme ve eğlence yerleri ile parkları yapmak; yaşlılar, özürllüler, kadınlar, gençler ve çocuklara yönelik sosyal ve kültürel hizmetler sunmak; mesleki eğitim ve beceri kursları açmak; sağlık, eğitim, kültür tesis ve binalarının yapım, bakım ve onarımı ile işlevlerinin geliştirilmesine ilişkin hizmetler yapmak" olarak düzenlenmiştir.

Büyükşehir belediyelerinin gelirlerini düzenleyen 23. maddesinin, (d) bendinde; Büyükşehir belediyesine bırakılan sosyal ve kültürel tesisler, spor, eğlence ve dinlenme yerleri ile yeşil sahalar içinde tahsil edilecek her türlü vergi, resim ve harçları". Büyükşehir belediyelerinin giderleri düzenleyen 24 maddesinin (o) bendinde ise; "Spor, sosyal, kültürel ve bilimsel etkinlikler için yapılan giderler" olarak düzenlenmiştir. 27. maddesinde ise; "Yeni kurulan büyükşehir belediyelerinde meydan, bulvar, cadde, yol, sokak, park, spor ve kültürel tesislerin büyükşehir belediyesi ile büyükşehir kapsamındaki diğer belediyeler arasında dağılımına ilişkin esaslar Büyükşehir Belediye Meclisi tarafından belirlenir" ifadelerine yer verilmiştir ve bu şekilde bir çok görevi spor hizmetleri adına belediyeler üstlenmiştir (Erişim:05.07.2019 <https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf/>) ifadeleri yer almaktadır.

Yerel Yönetimler Kanunlarında Yerel Yönetimlere Spor Konusunda Düşen Görevler

Belediyelere spor konusunda düşen görevler 5393 sayılı Belediye Kanunda açıkça belirtilmektedir. Kanununda, gençlik ve spor merkezlerini açmak ve yaptırmak ibaresi mevcuttur. Yine aynı kanunda, öğrencilere, amatör spor kulüplerine malzeme yardımı yapılması ve gerekli maddi desteğin sağlanması, her türlü amatör spor organizasyonları düzenlenmesi, yurt içi ve yurt dışı müsabakalarda başarılı olan sporculara belediye meclisi kararıyla ödül verilebileceği belirtilmektedir (5393 sayılı Belediye Kanunu 14. Maddenin (a) ve (b) bendi). Kanunun, 18. maddesinin (p) bendinde ise belediyelere, sanat ve spor gibi alanlarda faaliyet ve projeler gerçekleştirmesine ve bu çerçevede bu organizasyon faaliyetler için arsa, bina ve benzeri tesisleri yapma, yaptıрма kiralama veya tahsis etmeye karar verme yetkisi verildiği görülmektedir (5393 sayılı Belediye Kanunu 18. Maddenin (p) bendi). Bununla beraber, 2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 37. maddesinde görev başındaki belediye başkanlarının profesyonel spor kulüplerinin idari başkanlığını yapamaz ve yönetiminde de bulunamaz ibaresi yer almaktadır (5393 sayılı Belediye Kanunu 37. Madde)

Belediyelerle ilgili yapılan çalışmalar incelendiğinde; Kurtipek (2019); Dinç, Çolakoğlu ve Kurtipek (2018); Doğu, Kardeş ve Atalı (2013); Sinopluoğlu (2011); Mersinli (2009); Tekin (2013); Esenkaya'nın (2010), çalışmaları olduğu görülmektedir. Manisa ilinde belediyelere yönelik olarak yapılan çalışmalar incelendiğinde, belediyenin spor politikalarının incelendiği bir çalışma olmadığı görülmüştür. Bu bağlamda bu araştırmanın amacı, Manisa ilindeki belediyelerin spor politikalarını incelemek ve önerilerde bulunabilmektedir.

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Araştırmada, yerel yönetimlerde oluşturulan spor politikaları ve bu politikaların işleyişinin incelenmesi, katılımcıların bu işleyişte nasıl bir rol izlediğini, beklentilerini, önerilerini ve düşüncelerini ortaya çıkartabilmek amacı ile nitel araştırma yöntemlerinden olgu bilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır. Olgu bilim, farkında olunan, ancak derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olunamayan olgulara odaklanma olarak tanımlanmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 78).

Araştırmanın Çalışma Grubu

Bu çalışmada amaçlı örneklem yöntemi türlerinden biri olan tipik durum örnekleme tekniği kullanılmıştır. Tipik durum örnekleme yöntemi, bir araştırmada yeni bir uygulama ya da bir yenilik tanıtılmak isteniyorsa veya yeniliğin olduğu durumlarda bu konuda bilgi ve tecrübe sahibi kişiler olması halinde yararlanılmaktadır. Nitel araştırmanın örnek ve bakış açısı oluşturma yoluyla deneyim kazandırma işlevi, bu tür örneklemin kullanıldığı araştırmalarda açık bir biçimde ortaya çıkmaktadır. Bu durumda, belirlenen ölçütü karşılayan kriterlere uygun örnekleme dikkate alınmaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2013: 135-138).

Araştırmanın çalışma grubu; 2019 yılı Mart ayı itibarıyla, Manisa ilinde Manisa Büyükşehir Belediyesine bağlı en fazla nüfusa sahip Şehzadeler Belediyesi, Yunusemre Belediyesi, Akhisar Belediyesi ve Turgutlu Belediyesi bünyesinde spor yapılanması ile ilgili birimlerde çalışan, spor konusundaki etkinlikleri düzenleyen ve organizasyonları yapan, buldukları birimlerde en az 4 yıldır çalışan, yaşları 29 ile 54 arasında değişen ve araştırmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden alanında uzman 5 yöneticiden oluşmaktadır.

Tablo 1: Katılımcı profili

Katılımcı	Yaş	Cinsiyet	Eğitim Durumu	Medeni Durum	Mesleği	Görevi	Görev Süresi (Yıl)	Bağlı Olunan Kurum
K1	54	Erkek	Lisans	Evli	Devlet Memuru	Spor Şube Müdürü	8	Manisa Büyükşehir Belediyesi
K2	48	Erkek	Lisans	Evli	Devlet Memuru	Spor İşleri Müdürü	8	Yunusemre Belediyesi
K3	47	Erkek	Lise	Evli	Esnaf	Belediye Başkan Yardımcısı	8	Akhisar Belediyesi
K4	29	Erkek	Lisans	Evli	Yönetici	Kültür ve Sosyal Müdürlüğü	5	Şehzadeler Belediyesi
K5	34	Erkek	Lisans	Evli	Avukat	Belediye Başkan Yardımcısı	4	Turgutlu Belediyesi

Verilerin Toplanması ve Görüşme Formunun Hazırlanması

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak, “görüşme” yaklaşımından “yarı yapılandırılmış görüşme tekniği” kullanılmıştır. Araştırmada, katılımcılara kişisel bilgi formu ve yerel yönetimlerde oluşturulan spor politikaları ve bu politikaların işleyişinin incelenmesi ve katılımcıların bu işleyişte nasıl bir rol izlediğini, beklentilerini, önerilerini ve düşüncelerini ortaya çıkartabilmeye yönelik sorular iletilmiştir. Görüşmeler, ses kayıt cihazı ve not alma yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada kullanılan görüşme soruları yarı yapılandırılmış açık uçlu soru metoduyla oluşturulmuştur.

Yarı yapılandırılmış görüşme esnasında çalışma grubundaki bireylerin hepsine aynı sorular yöneltilmektedir. Bir konu ve soru listesi sunan yarı yapılandırılmış görüşme formları ise araştırmacıya bu noktada rehberlik etmektedir. Bununla birlikte, görüşme formunun yarı yapılandırılmış olması araştırmacıya görüşmenin yönüne göre değişiklikler yapma bağlamında esneklik sunmaktadır (Bernard, Wutich ve Ryan, 2016: 76).

Soruların oluşturulması kısmında literatür taraması gerçekleştirilmiş ve araştırma sorularının yanıtlanmasını sağlayacağı düşünülen sorular ile taslak bir görüşme formu oluşturulmuştur. Araştırma grubundaki örneklemelerin cevaplarını sınırlı bir çerçeveye oturtmamak için açıklamalarına olanak sağlamak amacıyla görüşme formunda açık uçlu sorulara yer verilmiştir. Araştırma sürecinde verilerinin toplanmasında faydalanılan ve araştırmacılar tarafından geliştirilmiş olan yarı yapılandırılmış görüşme formu altı açık uçlu sorudan oluşmaktadır.

Verilerin Analizleri

Araştırmada, betimsel veri analizi yöntemi kullanılmıştır. Nitel verilerin analizinde araştırmacının konuya dair teorik bilgiye sahip olması ve verilerin toplanacağı ortamın çok önemli bir yeri vardır. Betimsel analiz yönteminde ortaya çıkan veriler, daha önceden hazırlanan temalara göre özetlenmekte ve yorumlanmaktadır. Meydana çıkan temaların ilişkilendirilmesi, anlamlandırılması ve ileriye dönük tahminlerde bulunulması da, araştırmacının yapacağı yorumların arasında yer alabilmektedir. Dolayısıyla araştırmada elde edilen verilerin yorumlanması ve bu verilere bir anlam kazandırılması sürecinde betimsel analiz yönteminden yararlanılmaktadır (Yıldırım, Şimşek, 2013: 256).

Araştırma verilerinin elde edilmesi ile birlikte, ses kaydı yapılmış olan veriler yazılı bir metine dönüştürülmüştür. Metin haline getirilen veriler, konunun kuramsal çerçevesi ve oluşturulan başlangıç kod listesi dikkate alınarak kodlanmıştır.

Araştırmacının Konumu

Nitel araştırmalarda dış güvenilirliğin (tekrar edilebilirliğin) sağlanması açısından araştırmacının süreç içerisindeki konumunu açık halde sunması önem taşımaktadır (Yıldırım, Şimşek, 2013: 293-294). Bu çalışmada araştırmacının çerçevelerinin oluşturulması, yürütülmesi, görüşmeler için randevu alınması, görüşmelerin ve analizlerin gerçekleştirilmesi son olarak bulguların raporlaştırılması sürecinde araştırmacı rol almıştır. Görüşmeler araştırmacı tarafından özel olarak yapılmış, alanında uzman kişilerin görüşleri alınarak sonuçlar aktarılmıştır.

Geçerlik ve Güvenirlik

Tüm bilimsel araştırmalar da olduğu gibi nitel araştırmalarda da sonuçların inandırıcılığı en önemli ölçütlerden birisi olarak kabul edilmektedir. Bu açıdan araştırmalar da en yaygın kullanılan iki ölçüt verilerin geçerlik ve güvenirliliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Bakıldığı zaman bütün anlamıyla "geçerlik" araştırma sonuçlarının kabul edilebilir olduğunu konu edinir. Elde edilen araştırma sonuçları eş değer grup veya ortamlara aktarılabilirliğine dış

geçerlik, iç geçerlik ise araştırmanın verilerine ulaşırken ki geçen zamanın çalışılan gerçekliği meydana çıkarmadaki yeterliği ile bağlantılıdır. Güvenirlik ise kısa anlatımla elde edilen araştırma verilerinin tekrar edilebilirliği ile alakalıdır. Dış güvenirlik, elde edilen araştırma sonuçlarının benzer durumlarda aynı sonucu verip vermeyeceğine, iç güvenirlik ise başka çalışma yapan araştırmacıların elde edilen aynı veriden faydalanarak aynı sonuçlara ulaşip ulaşmayacağı ile ilişkindir (Le Compte ve Goetz, 1982:31-60). Araştırma da öncelikle iç geçerliği oluşturmak amacı ile araştırmanın verileri iki farklı uzman tarafından incelenmiş, karşılaştırmalar yapılmıştır. Dış geçerliliği sağlamaya yönelik ise diğer araştırmacıların da sonuçları anlamasına ve benzer çalışmalara kolaylık sağlamasına katkıda bulunması için kodların, kategorilerin ve temaların net bir biçimde ve kuramsal çerçeveye uygun olarak tanımlanmasına dikkat edilmiştir. Güvenirliğin sağlanması için araştırmada çalışılan ortamda meydana gelen her şey veri olarak kaydedilmiştir. Ayrıntılı kayıtlar alınmış, alan notlarını katılımcıların da incelemesi sağlanmış, ses kayıtları tutulmuş, katılımcıların kurdukları cümlelerden alıntılar yapılmış ve alıntılar herhangi bir ekleme yapılmaksızın elde edildiği tüm bilgileri ile sunulmuştur.

Çalışmada verilerin elde edilmesine yönelik olarak yüz yüze görüşmelerden yararlanılmıştır. Görüşmelere yönelik olarak ise yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme formunun oluşturulması sürecinde geçerlik ve güvenirliğin sağlanması amacıyla aşağıdaki adımlar izlenmiştir:

1. Araştırma problemi ve soruları doğrultusunda, literatürden yararlanılarak yirmi açık uçlu sorunun yer aldığı bir soru havuzu oluşturulmuştur.

2. Oluşturulan soru havuzu konu alanında uzman iki öğretim elemanına gönderilerek görüşleri alınmış, öncelikle on soru madde havuzundan çıkartılmış, uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda düzenlemeler yapılarak bir görüşme formu oluşturulmuştur.

3. Uzmanların görüşleri sonucunda elde kalan sorular doğrultusunda görüşme formuna son şekli verilerek, yedi demografik bilgi ve altı görüşme sorularından oluşan yarı yapılandırılmış görüşme formu oluşturulmuştur.

4. Form araştırmanın çalışma grubuna uygulanmadan önce yerel yönetimler konusuna hakim bir spor yöneticisine inceletilerek soruların değerlendirilmesi istenmiş ve soruların anlaşılabilir olduğu kabul edildikten sonra çalışma grubu ile görüşmeler yapılmıştır.

BULGULAR ve TARTIŞMA

Bu bölümde, katılımcılar ile yapılmış olan görüşmeler betimsel analiz yöntemi neticesinde analiz edilmiş olup tablolar haline dönüştürülmüş ve bu tablolara ilişkin açıklamalar yapılmıştır. Ayrıca tablolardan elde edilen görüşler, ilgili çalışmalar ile tartışılarak sunulmuştur.

Tablo 2: Katılımcıların belediyenin spor politikası ile ilgili görüşleri

İFADELER	KATILIMCILAR
Beş yıllık stratejik plan doğrultusunda belirlenen bir politika	K1 - K2 - K3 - K4 - K5
Halkı spora teşvik etmek	K1 - K2 - K3 - K4 - K5

Katılımcılar, belediyelerinin, belediye kanununun mevzuatında yer alan 5 yıllık stratejik plan doğrultusunda, belirlenen politikalara uyulduğunu, bunun dışında kendi belediyelerine ait bir

spor politikasının olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Bununla beraber öncelikle hedeflerinin halkı spora teşvik etmek olduğunu ifade etmişlerdir.

Katılımcıların Belediyenin Spor Politikası ile İlgili Görüşleri

K1: " Belediye olarak öncelikli politikamız; ferdi branşlara ağırlık vermek, hem il içi ve il dışı hem de uluslararası arenada yeteneklerini gösterecek yarışmacı gruplar meydana getirmek ve halkı spora teşvik etmek amacıyla yaz-kış kursları düzenlemek bunları yaparken de hizmet süremiz seçimlerle sınırlı olduğu için tüm bu faaliyetleri beş yıl sürecek olan hizmet etme süremiz çerçevesinde gerçekleştirmekteyiz.

K2: "Yeni kurulan bir ilçe belediye olduğundan Spor politikası olarak ilk hedefimiz insana hizmet etmeyi, onlara daha iyi imkânlar sunup spora teşvik etmeyi bunları yaparken plan program çerçevesinde yürütülmesini sağlamaktayız."

K3: "Öncelikle var olan şehrin spor kültürünü devam ettirme yolunda ilerlerken bunu plan program çerçevesinde spor olgusunu tüm halka aşlamak, bireysel veya profesyonel spor branşları ayrımı yapmaksızın spor faaliyetlerine en üst düzeyde destek verme düşüncesindeyiz."

K4: "Yeni kurulan başka bir ilçe belediye olduğundan politika olarak edindiğimiz spor olgusunu vatandaşlarımızın talepleri ve önerileri doğrultusunda öncelikle halkın istediği spor aktiviteleri doğrultusunda yürütme kararı aldık. Bunu yaparken diğer branşlara da ayırım gözetmeden aynı destekleri verdiğimizize inanıyoruz."

K5: "Politikadan çok ilke edindiğimiz kriterler her kesimden yetenekli olan sporcuları eşitlik ve adalet çerçevesinde desteğimizi sağlamaktayız. Hizmet verirken bu konuları göz önünde bulunduruyoruz ve spor olgusunu ilçemizde sürekli artırma sürecinde tutmaktayız.

Sonuç olarak, yeni kurulan belediyelerin tüzüklerinin olmamasından dolayı belediyelerin kendilerine ait uzun vade de bir spor politikalarının olmadığı, katılımcıların çoğunlukla spor faaliyetlerine en üst düzeyde destek vermek ve halkı spora teşvik etmek düşüncesinde oldukları görülmektedir.

Kocaeli ilinde Doğu ve ark., (2013:101-102) "Büyükşehir Belediyesi Spor Politikalarına Yönelik Hizmetlerin İncelenmesi Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği" başlıklı çalışma incelendiğinde spor politikalarına yönelik araştırma sonuçları ile benzer bir sonuçla karşılaşıldığı görülmektedir. Kurtipek (2017: 58) "Metropolitan Alan İçerisindeki Belediyelerin Gençlik ve Spor Politikalarının Değerlendirilmesi" başlıklı çalışmada, spor politikalarında öncelikli amaçlarının gençleri sportif faaliyetlere yönlendirmek ve herkes için spor anlayışının gerçekleşmesi yönünde olduğudur. Bu bağlamda, çalışmalar incelendiğinde genel olarak belediyelerin stratejik planlar doğrultusunda spor politikaları oluşturduklarını, kendine özgü politikalarının olmadığını, bununla birlikte belediyelerin öncelikli hedeflerinin herkes için sporu önemsemek ve spor bilincini yayma düşüncesi olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 3: Katılımcıların belediyenin spor hizmetleri ile ilgili görüşleri

İFADELER	KATILIMCILAR
Sporu tabana yayma projeleri	K1 - K2 - K3 - K4 - K5
Malzeme yardımı	K1 - K2 - K3 - K4 - K5
Halkın taleplerinin ölçümlerle belirlenmesi	K1 - K3
Futbol ağırlıklı spor hizmeti anlayışı	K1 - K2 - K3 - K4 - K5
Farklı branşları tanııtma projeleri	K1 - K2 - K3 -K5
Talepler doğrultusunda hizmet verilmesi	K1 - K3 - K4 - K5
Yeni Tesis	K1 - K2 - K3 - K4 - K5
Kadınlara özel çalışma salonları	K2 - K3

Tablo 3 incelendiğinde; Katılımcı görüşlerine göre, beş katılımcı sporu tabana yayma projeleri, malzeme yardımı, futbol ağırlıklı spor hizmeti anlayışına sahip olduklarını ve yeni tesis sağladıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcıların Belediyenin Spor Hizmetleri ile İlgili Görüşleri

Sporu tabana yayma projeleri ile ilgili olarak katılımcı görüşleri:

K1:"Sporu taban yayma projeleri çerçevesinde on üç farklı branşta spor hizmeti verilmektedir. Bunların yanı sıra yaz-kış devam eden basketbol ve futbol kulüplerimizde kurslarımız verilmektedir. Ayrıca yüzme alanının halka açık kapalı havuz tesislerimiz bulunmaktadır."

K2:"Belediye olarak projelerimizde önceliğimiz küçük yaşta çocukların sporla buluşması ve bu çocukların yeteneklerinin ortaya çıkmasını sağlamak üzere çalışmalarımızı yürütmekteyiz."

K3:"Yaş sınırı koymadan tüm halkımızla doğa yürüyüşleri, bisiklet turları, şenlik adı altında spor aktiviteleri düzenlenmektedir. Rekabetin artması yönünde çok kez yarışmalar düzenleniyor."

K4:"Profesyonel spor anlayışı yerine daha çok ferdi branşlara ağırlık vermeyi tercih ediyoruz. Bu bağlamda okullarla, halkımızın talepleriyle hareket edip spor alanın aktif olmaya çalışıyoruz."

K5:"Okullarla sürekli iletişim halinde olup yetenekli öğrencileri kendi bünyemize dahil ediyoruz ve hem ulusal hem de uluslar arası arenada kendi yeteneklerini sergileyip alt yapıdan gelenlere örnek olmaktadır."

Malzeme yardımı ile ilgili katılımcı görüşleri:

K1: " Belediye bünyesinde spor alanın mücadele eden sporcularımızın müsabakalara giderken tüm ihtiyaçları giderilmektedir. Malzeme, ulaşım, maddi ne ihtiyaçları varsa karşılanmaktadır."

K2:"İster Yaz kurslarımızda olsun ister diğer farklı branşlarda bulunan spor faaliyetleri olsun hepsinde malzeme yardımı en üst düzeyde yapılmaktadır. Bununla ilgili herhangi bir yaş sınırı göz ardı edilmemektedir."

K3:"Belediyemiz amatör ve bireysel branşlarda spor faaliyetleri öncesinde ve sonrasında hem malzeme yardımı hem de ödül törenleri düzenlenip çeşitli hediyeler sunmaktadır."

K4:"Öncelikle tüm branşlara malzeme sözü vermiştik ve bunu hem belediye bütçesinden hem de iş adamların yardımıyla gerçekleştirdik ve gerçekleştirmeye de devam etmekteyiz. Daha sonra diğer branşların kurulması ve artmasıyla aynı şekilde onlara da malzeme tedarik ettik."

K5:"Amatör ve bireysel spor faaliyetlerimize bir de Milli Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı okullarda aktif olan spor branşlarına malzeme, ulaşım ve antrenör yardımı yapıldı."

Futbol ağırlıklı spor hizmeti anlayışıyla ilgi katılımcı görüşleri:

K1:"Manisa Büyükşehir Belediyespor adı altında 1994 yılında kurulmuş futbol takımımız mevcut. 20018-2019 sezonunda T.F.F. 2. Lig Kırmızı Grupta temsil etmiştir. Futbol branşının yanı sıra basketbol, voleybol ve judo gibi alanlarda da spor faaliyetlerini sürdürmektedir."

K2:"Yeni kurulan bir belediye olmamıza rağmen kurmuş olduğumu futbol kulübümüz başarılar göstererek BAL Ligine yükselmiş ve daha üst gruplara çıkmak için mücadelesini sürdürmektedir."

K3:"Türkiye Süper Liginde profesyonel bir futbol takımımız mevcut. Bu futbol takımına futbolcu yetiştirmek için altyapılar kurmaktayız. Ancak diğer ferdi branşlara da ağırlık vermekteyiz."

K4:"Öncelikli amacımız profesyonel kulüplerle rekabet etmek yerine sporu yayma düşüncesiyle kurduğumuz futbol kulübümüz aktif ve başarılar çerçevesinde faaliyetlerini sürdürmektedir."

K5:"Kurduğumuz futbol kulübüne alt yapıdan oyuncular seçmekteyiz. Bu da daha çok sporcunun dikkatini çekerek spor anlayışını geliştirmektedir. Yetiştirdiğimiz futbolcuları başka kulüplere yollayarak hem gelişmelerini sağlıyoruz hem de ilçemize yararlı hale gelmektedir."

Yeni kurulan tesisler ile ilgili katılımcı görüşleri:

K1:"Yüzme alanında sırasıyla Manisa ili Yunusemre, Salihli ve Turgutlu ilçelerinde yapılan kapalı yüzme havuzlarımız mevcuttur. Bunun yanı sıra Turgutlu ilçesi Ovacık mevkiinde tüm sporcular için yedi yüz irtifada bir kamp merkezi kurduk. İlimize gelen sporcu kafilesi için kamp ve misafirhaneden oluşan elli beş yataklık alan yarattık."

K:2 "Alt yapı futbol,amatör ve kendi belediyemizin spor kulübümüze hizmet etmek amacıyla karaali mahallesinde tesisler yapıldı. İki adet saha ölçüleri olarak F.I.F.A. standartlarına uygun tesislerimiz mevcut.Bir çok noktada da hanımlar lokali adı altında salonlar kuruldu ve fitness, plates ve step-aerobik gibi kurslar düzenlenmekte. Daha sonra Muradiye

mahallesinde yeni yapılan spor kompleksimiz yüzme dalında hizmet vermekteler. Ortaköy ve Osmanlı mevkiinde doğa sporları ile ilgili yapımı devam eden tesislerimiz bulunmaktadır."
K3:"*Yeni tesis inşası olarak Gençlik ve Spor Bakanlığı'nın yaptığı arazi kısmının tamamı belediye tarafından tahsis edilmesiyle kurulan yeni stadyum ve bununla birlikte kapalı spor salonlarımız da mevcuttur."*

K4:"*Yeni kurulan bir belediye olduğumuzdan dolayı ilk süreçte illa ki kendimize ait spor tesisimiz yoktu. Öncelikle il merkezinde bulunan bedesten meydanı içerisine bayanlara özel çalışma salonu kuruldu. Yetmediği içinde yan araziye de kiralamak zorunda kaldık. Karaağaçlı mahallesi ve Yuntdağı bölgesine toplamda dört adet halı sahalrı kuruldu. Büyükşehir Belediyesi ile birlikte ortak proje olarak Sümer park alanına spor büyük bir spor tesisi kuruldu. Arsa sıkıntımız giderildikçe bu yatırımlar yapılmaya devam edilecektir."*

K5:"*Turgutlu belediyespor ve yaklaşık yirmiye yakın amatör spor kulüplerine hizmet veren ilçede bulunan Irlamaz Çayı üzerine inşa edilen dört adet çim saha bir adet sentetik çim saha aynı zamanda Atatepe mevkiinde de bir adet sentetik çim sahamız bulunmaktadır. Ayrıca Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından yapılan yeni spor kompleksimizde mevcuttur."*

Dört katılımcı, farklı branşları tanıtım projeleri ve talepler doğrultusunda hizmetlerin verilmesi şeklinde görüş belirtmişlerdir.

Katılımcıların farklı branşları tanıtım projeleri ile ilgili görüşleri:

K1:"*Gençlik Spor Müdürlüğü ile birlikte dağcılık ve bisiklet faaliyetleri düzenlendi. Ayrıca milli takımda mücadele eden jimnastik dalında Ayşe Begüm Onbaşı sporcumuz diğer alt yapıdaki sporcularımıza başarısı ve kalitesiyle örnek olmaktadır."*

K2: "*Futbol hariç diğer amatör ve ferdi branşlar; judo, tekvando gibi spor faaliyetleri ayrıca bayanlara özel spor salonları, kulüpleri ve lokalleri açtık. Bunların artması ve halkı daha çok spora teşvik etmek amacıyla reklam ve duyurular yaptık."*

K3:"*Küçük büyük yaş ayrımı yapmadan doğa yürüyüşleri, bisiklet turları, dağcılık gibi spor aktiviteleri yapılmakta ve bunun yanı sıra bocce, masa tenisi, satranç, halk oyunları gibi spor faaliyetleri de düzenlenmektedir."*

K5:"*Belediye olarak voleybol, basketbol, hentbol gibi spor branşlarının artması ve sporcu yetiştirmek için sürekli kurs ve organizasyonlar düzenlenmektedir."*

Talepler doğrultusunda hizmetlerin verilmesi ile ilgi katılımcıların görüşleri:

K1:"*Çoğunlukla halk bizle iletişime geçiyor. Onların isteklerine cevap vermeye çalışıyoruz. Yüzme havuzlarımızda kurslar düzenliyoruz. Yaz-kış devam eden antrenör eşliğinde spor çalışmalarımız oluyor."*

K3:"*Belediye ile Celal Bayar Üniversitesi Spor Bilimleri Fakültesindeki öğretim elemanları ile ortak yürüttüğümüz hatta veri halinde kitaba dönüştürülen iki bin üç yüz yirmi kişi*

üzerinde yapılan atletik performanslarını ölçerek yetenek taraması yapıldı. Tüm aileler bu olaya davet edildi ve ondan sonra spora olan ilgi kat ve kat arttığı gözlemlendi."

K4:"Yeni kurulan bir belediye sözünü tekrarlamaktan dolayı öncelikle halkın istek ve önerilerine baktık, inceledik ve ona göre ilk adımı attık. Bayanlara özel çalışma salonları kurduk. Diğer branşlara ağırlık verdik."

K5:"Spor alanında aktif olan bir belediye olduğumuzdan dolayı spor kültürümüzün de geliştiğine inanıyorum. Halkın istekleri, talepleri bizi spor alanında diğer farklı branşlara yönlendirmekte ve biz bunun devamlı takipçisi ve hizmetçisi olacağız."

Katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde, Büyükşehir Belediyeleri tarafından sporun tabana yayılması için bir takım projeler yürütüldüğü görülmektedir. Katılımcılar, ilçeye ve her okula malzeme yardımı yaptıklarını ifade etmişlerdir. Böylelikle çocukların spora daha kolay ulaşacağı ve aktivitelerin daha iyi şartlarda yapılacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda belediyeler, farklı organizasyonlar ve müsabakalar düzenlenmekte olduklarını ifade etmektedirler. Halkın talepleri çeşitli ölçümlerle dikkate alınıp değerlendirildiği ve sonuca ulaşmada çalışmalar yapıldığı ifade edilmiştir. Katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde, belediyelerin daha çok futbol ağırlıklı bir hizmet anlayışı olduğu ortaya çıkmıştır. Farklı branşların tanınması adına çalışmalar yapılabilmesi fakat talebe göre hareket etmenin belediyenin bakış açısına daha uygun olduğu söylenmiştir. Katılımcılar, aynı zamanda, bazı ilçelerde bocce, güreş, satranç ve masa tenisi gibi branşlara yönelik yatırımlar ve faaliyetler yürüttüklerini ifade etmektedirler. Büyükşehir Belediye Başkanı liderliğinde spor, doğa ve bisiklet yürüyüşleri düzenlenmektedir. Artan talep ve nüfusa bağlı yeni tesislerin kurulması bunun için yeni arsaların bulunması için çalışmaların sürdüğü söylenmektedir. Ayrıca, katılımcı görüşlerine göre, kadınlara özel çalışma salonları, kursları ve spor faaliyetleri ön plana çıkmaktadır.

Kurtipek (2017:66-67) çalışmasında, görüşmeye katılan katılımcıların, belediyelerin gençlik ve spor hizmetlerinde bir değişiklik olmadığı, amatör spor kulüplerine yardımın kolaylaştığı, görev yükünün arttığı ve kaynakların azaldığı yönünde görüş bildirdiklerini ifade etmektedir.

Doğu ve ark (2013:102-103)' nın çalışmasında da çalışma ile benzer şekilde, belediyenin spora teşvik edici çalışmalar yürüttükleri, malzeme yardımı yaptıkları, branşların tanıtımına destek oldukları görülmüştür. Tekin (2013:65-66) "Yerel Yönetimlerin Spor Hizmetlerine İlişkin Halkın Görüşleri (Keçiören Belediyesi Örneği)" başlıklı çalışmasında, katılımcıların tamamına yakınının, insanların spor ve rekreasyonel etkinlik ihtiyacının karşılanması gerektiği ve spor hizmetlerinin yerine getirme görevinin belediyelere ait olduğunu ve ilçelerinde her kesimden vatandaşın kullanabileceği, içinde spor aletlerinin bulunduğu rekreasyon alanlarının olması gerektiğini düşünmektedirler.

Dinç (2019:75-89)'in "Yönetimsel Açıdan Yerel Yönetimler ve Spor İlişkisi Mersin Büyükşehir Belediyesi Örneği" isimli çalışmasında ise "Belediyelerde ideal spor ve rekreasyon hizmetleri nasıl olmalıdır" sorusuna, katılımcılar, spor ve rekreasyon hizmetlerinin tüm yaş

gruplarındaki vatandaşlara ulaştırılması ve yaygınlaştırılması, bu konuda gerekli iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Küçük yaşlardan itibaren sporcu keşfinin yapılabilmesi ve sporcuların yetiştirilebilmesi için alt yapı faaliyetleri kapsamında etkinliklerin artırılması gerektiği düşünülmektedir. Ayrıca sporun topluma yaygınlaştırılmasında ve halkın spor ve rekreasyonel anlamda istek ve ihtiyaçlarının karşılanması konusunda katılımcılardan elde edilen verilere göre, Mersin Büyükşehir Belediyesi bünyesinde düzenlenen spor etkinlikleri belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Rekreasyon alanlarında bilinçli spor yaptırarak halkın spor ve rekreasyonel anlamda istek ve ihtiyaçlarının karşılandığı düşünülmekte olup araştırmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir.

Sonuç olarak belediyelerin kendi bölgelerine, nüfuslarına, ilin beklentilerine, buldukları coğrafi özelliklerine, iklimine ve diğer unsurlar göz önüne alınarak bunlara yönelik olarak farklı hizmetler verdikleri söylenebilmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların kurum ve kuruluşlarla iş birliği yönündeki görüşleri

İFADELER	KATILIMCILAR
Diğer kurum kuruluşlarla (GSİM, Üniversite, STK) işbirliği fikri	K1 - K2 - K3 - K4 - K5
Eşgüdüm eksikliği	K2 - K3 - K4
Birimler arası iletişim eksikliği	K2 - K4 - K5
Ortak proje kararlarının alınmasındaki düzensizlik	K2 - K3 - K4

Katılımcının görüşlerine bakıldığında; diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliğine önem verdikleri gözlenmektedir.

Katılımcıların Kurum ve Kuruluşlarla İş Birliği Yönündeki Görüşleri

Diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği ile ilgili katılımcıların görüşleri:

K1: *"Daha çok G.S.İ.M ile iletişim halindeyiz. Diğer ortak proje olduğunda diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliği içine girmekteyiz. Alınan kararların bir çoğu belediye tarafından ortaya çıkmaktadır. Uygulama ve işlerlik kısmı yine belediye tarafından karşılanmaktadır."*

K2: *"Küçük yaştan itibaren çocukları spora teşvik etmek istediğimizden dolayı hem M.E.M' ne bağlı okullarda okuyan öğrenciler hem de G.S.İ.M' ye bağlı lisanslı sporcularla sürekli iletişim halinde oluyoruz. Ortak devam eden projelerimiz var. Bunlar üzerinden daha iyisi nasıl olur diye sürekli gelişim halindeyiz. Malzeme, ulaşım, antrenör gibi diğer bir çok unsur kendi kurumumuzdan sağlanmaktadır. Her kesim kendi prestij ve marka olma yolunda ilerlediğinden bazı kararlarda yalnız kalmak zorunda kalıyorsunuz."*

K3: *"Kaymakamlık, S.T.K., Ticaret Borsası ve Odalar Birliği, M.E.M. ile sürekli iletişim halindeyiz. Gerektiği zaman C.B.Ü. akademisyenleri ile de bir araya geliyoruz. Ancak bazen ilçe gençlik müdürlüğümüz ile karar alma ve verme konusunda sıkıntılar yaşıyoruz. Bu da bazen işlerin aksamasına sebebiyet vermektedir."*

K4: "İlçe belediye olduğumuzdan büyükşehir belediyesi ile ortak yürüttüğümüz projeler oluyor. Spor salonları, tesisler ve kiralama işlemleri ile ilgili sürekli iletişim halinde oluyoruz. Gerektiği zaman Kaymakamlık, okullar ve G.S.İ.M. ile de irtibata geçiyoruz. Kendi kurumumuzda spor ile ilgili birim kurulamadığından dolayı bazı organizasyonlar eksik kalıyor ve yürütme işlemi aksaklığa uğruyor."

K5: "Belediye olarak tüm kurum ve kuruluşlarla iş birliği içerisindeyiz. Hatta geçen sene Sosyal Hizmetler Müdürlüğü ile oradaki çocukların spor aktivitelerini daha rahat ve iyi koşullarda yapsınlar diye saha tesisi ve ardından top ile malzeme yardımı yapıldı. Ancak özellikle tesislerin kullanımı konusunda tüm sene boyunca diğer kurumlardan ziyade kendi kurumumuz ilgileniyor. Bu sebeple bazen koordine olamıyoruz ve kendi birimimizde spor alanında görev yapan personellerimiz plan ve programı yapmaktalar."

Sonuç olarak; katılımcı görüşleri sonucunda, belediyelerin diğer kurum ve kuruluşlarla (G.S.İ.M., M.E.M., Kaymakamlık, Üniversite, S.T.K.) iş birliği ve koordinasyon içerisinde oldukları görülmektedir.

Kurtipek (2017:64)'in çalışması incelendiğinde, görüşmeye katılan katılımcıların, en çok üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içerisine girdikleri yönünde görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Katılımcıların ayrıca Kaymakamlık ve Milli Eğitim Bakanlığı ile de işbirliği içerisinde olduklarını belirttikleri elde edilen bulgularda tespit edilmiştir. Dinç (2019:82)'in "Mersin Büyükşehir Belediyesi" örneğinde ise, çalışmasında spor hizmetleri konusunda paydaşlarıyla olan kurumsal ilişkilerinin yürütülmesiyle ilgili olarak bazı katılımcılar, paydaşlarla ilişkinin önemli olduğunu, ayrıca spor hizmetleri ve sporla ilgili ulusal ya da uluslar arası organizasyonlar söz konusu olduğunda Mersin Büyükşehir Belediyesi kendi yetkisi dışında kalan konularda (güvenlik vb.) paydaşlarla zorunlu olarak iletişim içerisinde olmaları gerektiği ancak özellikle kamu örgütleriyle olan işbirliklerinde bazı yandaş olmayan yöneticilerin etkili olduğu konusunda önemli rol oynadığı ifade edilmiştir. Elde edilen bir başka veriye göre paydaşlarla ilişkilerin yürütülmesinde ikili ilişkilerin ortaya çıkan problemleri aşmak ve süreci devam ettirmek üzerinde etkili olduğu, aynı zamanda kurumsal ilişkilerde protokole dayalı düzenlemelerin önem arz ettiği belirlenmiştir. Paydaşlarla yaşanan işbirliği ile ilgili sorunlarla ilişkin olarak katılımcıların mevzuattan kaynaklı problemlere ve yeterli destek verilmemesine vurgu yaptıkları görülmektedir. Burada kurum ve kuruluş değil de daha çok paydaşlar kısmına hitap edilmiş görüşler bu yönde vuku bulmuştur.

Kurtoğlu (2006:158-159)'nun çalışmasında anket verilerine bakıldığında spor hizmeti ile ilgili katılımcıların belediyelerin kent yaşamı içerisinde kendisinden spor hizmeti sunma konusundaki beklentileri orta seviyede karşılayabildiği görülmektedir.

Tablo 5. Belediyenin spor örgüt yapısı

İFADELER	KATILIMCILAR
Mevcut yapının eksikliği	K1 - K3 - K4
Koordinasyon eksikliği	K3 - K4
İdari yapıdaki aksaklıklar	K2 - K3 - K4 - K5
Gençlik spor daire başkanlığı oluşturma fikri	K1 - K2 - K3 - K4 - K5
İdari kadronun alan uzmanlarından oluşmadığı fikri	K2 - K3 - K4

Tablo 5 incelendiğinde, katılımcıların kurumlarında Gençlik Spor Daire Başkanlığı oluşturma fikrinde birleştikleri görülmektedir. Diğer görüşlerde ise bazı aksaklıklar ön plana çıkmaktadır.

Belediyenin Spor Örgüt Yapısı İle İlgili Katılımcı Görüşleri

K1: "Büyükşehir belediyesi olarak diğer belediyelere kıyasla spor ile ilgili birimimiz onlardan çok daha ileridedir. Şuan ki birim yani Gençlik ve Spor Müdürlüğü birimi daha önceden kurulmamıştı. Büyükşehir olduğumuzda bu birim Sosyal Hizmetler Daire başkanlığı adı altında Gençlik ve Spor Müdürlüğü olarak kuruldu ve faaliyet göstermektedir."

K2:"Yeni kurulan ilçe belediye olarak şuan ki mevcut kadromuzun iyi olduğu kanaatindeyim. Ancak yeterli olduğunu sanmıyorum. İsteriz ki idari kadromuz sadece sporla ilgilenen kişilerden olsun ve buna bağlı olarak bir Spor Daire Başkanlığı birimi kurulsun. En azından bu alandaki aksaklıkları gidermiş oluruz. Yoksa kendi birimimiz içerisinde koordinasyon eksikliğimiz hiç olmadı."

K3:"Kurumumuzda çalışan personellerimize baktığımızda sayımız yeterli değil. Tüm spor branşlarının idare kısmıyla ilgilenen bir birim neden kurulmasın? Biz bunu istiyoruz tabi ki de. Alanında uzman kimselerin varlığı hem birimlerimiz arasında ki çalışmalarımızın koordineli olarak ilerlemesini sağlar hem de idari kısmımızda ki aksaklıklarımız da giderilmiş olur."

K4:"Şuan ki spor servisi birimimiz Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı tarafından yürütülmekte. İlerleyen zamanlarda eminim ki kurumumuz bu eksik olan spor biriminin kurulması ile ilgili olayın üzerine yoğunlaşır ve Gençlik Spor Daire Başkanlığı gibi bir birim kurarlar ve alanında uzman kişilerin de bulunduğu bir idari yapı kurarlar."

K5:"Bizim spor ile ilgili örgütlenme yapımızda çok eksikliğimizin olduğu düşüncesinde değilim. Belediye olarak spor konusunda her türlü desteği sağlamış durumdayız. Diğer birimlerinde istediği gibi sadece sporla ilgilenen bir birimin kurulmasını isteriz. Bu da hizmet kalitesi yönünden daha iyi olacağı düşüncesindeyim."

Sonuç olarak; kurumlar içerisinde spor; Kültür ve Sosyal İşler Daire Başkanlığı ve Gençlik ve Spor Şube müdürlüğü ile yönetilmektedir. Mevcut yapının koordinasyon, alan uzmanlarının eksikliği ve idari yapının işlerliğindeki aksaklıklar gibi eksiklikleri ön plana çıkmaktadır. Yeni kurulan ilçe belediyelerdeki birçok nedenden kaynaklı eksikliklerinin bulunmasından dolayı alınan kararların tutarlı olmayışı bu yapıda ciddi sıkıntıların ortaya çıktığının göstergesi olduğu düşünülmektedir. Ayrıca belediyenin idari kadrosunda görev alan personellerin alanlarında uzman olması gerektiği belirtilmiştir. Katılımcı görüşlerine

göre, yönetim kadrosu açısından bakıldığında Gençlik ve Spor Daire Başkanlığı oluşturulması gerektiği fikri şu anki mevcut sınırlamalardan dolayı oluşturulamamaktadır.

Dinç (2019:80-81)'in çalışmasında; katılımcıların Mersin Büyükşehir Belediyesinde daha önce Gençlik ve Spor Daire Başkanlığı'nın kurulduğunu ancak ilgili dairenin mevzuat ve bütçe ile ilgili konulardan dolayı kapandığını ifade etmişlerdir.

Kurtipek'in (2017:64-64) çalışmasında da, araştırma sonuçları ile benzer şekilde belediyelerde gençlik ve spor hizmetlerinin farklı birimlere bağlı olarak yürütüldüğü görülmektedir.

Doğu ve ark., (2013:101) çalışması incelendiğinde ise, yine araştırma sonuçları ile benzerliği olan ifadeler yer verildiği görülmektedir. Bu ifadeler, belediyelerin mevcut yapıları içerisinde sporun farklı birimlere bağlı olarak yürütüldüğü ve bu durumun bir çok eksiklikleri beraberinde getirdiği dolayısıyla bu hizmet birimlerinin yeniden ele alınarak, her belediye teşkilatında gençlik ve spor müdürlüğünün ayrı bir birim olarak teşkil edilmesi gerekliliğidir.

Tablo 6: Tesisler ile ilgili katılımcı görüşleri

İFADELER	KATILIMCILAR
Tesis yetersizliği	K2 - K3 - K4
Futbol alanlarının fazlalığı	K1 - K2 - K3 - K4 - K5
Büyük bir spor alanı oluşturulması fikri	K1 - K2 - K3 - K4 - K5
Düzensiz, gelişi güzel tesis yapımı	K2 - K3 - K4
Tesis giderlerinin belediye tarafından karşılanması	K1 - K2 - K3 - K4 - K5
Tesis yapım kararlarını alan birim yanlışlığı	K3 - K4 - K5
Tesis işletilmesindeki birimler arası koordinasyon eksikliği	K1 - K3 - K4 - K5

Tesisler ile ilgili katılımcı görüşleri incelendiğinde, beş katılımcının "büyük bir spor alanı oluşturulması, futbol alanlarının fazlalığı ve tesis giderlerinin belediye tarafından karşılanması" ifadelerinde fikir birliğine vardıkları görülmektedir.

Tesisler İle İlgili Katılımcı Görüşleri

K1: "Her il ve ilçede olduğu gibi futbol alanlarının, yatırımlarının fazla olduğunu görmekteyiz. Yapılan tüm tesisler futbol branşına ağırlık verildiğinin göstergesidir. Ancak tüm spor aktivitelerin yapılacağı büyük bir alan oluşturulsun isteriz. Tabi ki de yapılan ve yapılacak olan bu tesislerin giderlerinin sadece belediye tarafından karşılanması yerine diğer kurum ve kuruluşların hatta G.S.B. ve G.S.İ.M' nünde el atmasını istiyoruz."

K2:"Belediye olarak Belediye Başkanımız da dahil isteğimiz büyük bir alan kurulsun ve tüm ferdi branşların sporlarını daha iyi ve daha kaliteli bir ortamda yapsınlar isteriz. Bakıldığı zaman tüm kurumlar futbola ve futbol kulübü kurma düşüncesine girmişler. Yatırımlarını da ona göre yapmışlar. Ancak bu tesislerin giderleri hep belediye tarafından karşılanıyor."

K3:"Tesis giderleri kurum olarak hep cebimizden çıkıyor. Biz bundan şikâyetçi değiliz ancak diğer kurum ve kuruluşlar maddi olarak destek vermiyorlar. Ancak çoğunun futbol alanları

var. İlçemize baktığımızda da kültürümüz ve futbol üzerine kurulu. Ancak amatör ve ferdi branşlarda artış göstermekler. Bunlar için büyük bir salon ya da alan kurulsun isteriz."

K4: "İlimizde diğer branşlardan çok futbol alanları mevcut. Halı sahalar, stadyumlar, alt yapı tesisleri hepsi futbol alanı. Diğer ferdi branş ve amatör spor ve sporcuların spor yapacağı büyük bir alanın kurulması eminim ki şehrimizi rahatlatacaktır ve spora olan teşvik artacaktır. Bizde ve diğer kurumlarda da olduğu gibi kullandığımız ve kiraladığımız tüm sahaların giderleri kendi kurumumuzdan çıkmaktadır."

K5: "Yapılan ve yapılacak olan tüm tesislerin giderlerini biz karşılıyoruz. Diğer kurumlar bu konuda sessiz kalmaktalar. Futbol kulübümüzün ve altyapı kulüplerin birlikte oynayacağı, antrenman yapacağı bir alan oluşturmak istiyoruz."

Tesislerin yetersizliği ve Düzensiz, geliş güzel tesis yapımı ile ilgili katılımcı görüşleri:

K2: "Yeni ilçe belediyesi olarak ilk etapta tesis yetersizliğinden şikâyetçiydik. Diğer kurumların plan program çerçevesinde bize ayıracak alanları yok denecek kadar azdı."

K3: "Amatör ve diğer branş sporu ve sporcuları için tesislerimiz yetersizdir. Var olanlar sınırlı branşlara ev sahipliği yapmaktadır."

K4: "Tesisler yetersiz bunun yanında arsa, arazi sıkıntımız da var. Gideremediğimiz için kiralama yoluna gidiyoruz."

Düzensiz, geliş güzel tesis yapımı ile ilgili katılımcı görüşleri:

K2: "Kimi sahalarımız idari yönünden bakım onarım eksikliğinden dolayı atıl duruma gelmiş kimileri de tam kapasiteli çalışmıyor ve düzensizler."

K3: "Mevcut tesislerimiz bazıları eski zamandan kaldığı için alt yapı ve diğer unsurlar sürekli arıza çıkartıyorlar"

K4: "Bazı branşların oynamaya müsait olmadığı spor salonlarımız var."

Katılımcı görüşlerine göre, genel olarak tesislerin yeterli olmadığı, var olan tesislerin ise futbol branşı üzerine yoğunlaştığı görülmektedir. Şehrin belirli bölgelerine ise koşu, piknik alanları, uzun yürüyüş alanları ve bisiklet parkurları yapıldığı ifade edilmektedir. Bir başka görüş ise yapılacak tesislerin dağınık olmasının yanı sıra yeni ve büyük spor alanının oluşturulma fikridir. Ayrıca yapılan tesislerin idari ve işletilmesi konusunda da büyük sıkıntılar yaşandığı sonucu ortaya çıkmıştır. Personel temininde bulunması, gelir ve giderlerin karşılanması ve bakım - onarım ihtiyaçlarının büyük bir bölümünü tesisin yapımı sonra erdikten sonra da belediye tarafından karşılandığı ortaya çıkmaktadır. Birtakım ciddi sorunlardan birisi de tesisin yapım kararının farklı birimden çıkmasıdır. Yapılan projenin uzman birim tarafından takip edilemeyişi, yapısal olarak verimsiz amaca uygun olmayan tesislerin oluşmasına sebebiyet vermektedir. Bu nedenle tesis yapımı düzensiz, kullanışsız ve geliş güzel olmaktadır. Bazı tesisler ise çok uzun zaman öncesinden yapıldığı için alt yapı ve diğer unsurların sürekli arıza göstermesi de bu sebebin en büyük göstergesidir. Tesisin yapılması ile ilgili alınan kararın ve bitiminden sonra da tesisin nasıl işletileceği ile ilgili

kısımının planlanmamasından ve işleyişi hakkında meydana gelen sıkıntıların ve bu sıkıntıların çözümünün güçlüğünden söz edilmiş ve bu sebeplerden dolayı birçok tesisin atıl hale geldiği söylenmiştir. Ortaya çıkan bu durum birimler ve kurumlararası koordinasyonun ve iletişimin zayıf olduğu sonucunu ortaya koymuştur.

Dinç (2019:83-89), çalışmasında araştırmaya katılan katılımcıların, Mersin Büyükşehir Belediyesinin spor yatırımlarına yönelik olarak tesisleşmeye verdiği öneme vurgu yapmışlardır. Öyle ki tüm ilçelerde büyükşehir belediyesi olarak çeşitli branşlarda spor tesisleri yapıldığı, bu tesislerin profesyonel sporlara uygun şekilde gerçekleştirildiği ve gençlerin spor yapabileceği alanlar oluşturduğunu ifade etmişlerdir. Katılımcıların bir kısmının da ortaya koyduğu verilerde ise tesislerin yeterli olmadığı dolayısıyla spor yatırımlarında yeteri seviyelere ulaşamadığı sonucu ortaya konulmaktadır. Araştırmada elde edilen diğer bir sonuca göre de sportif hizmetlerin yürütülmesinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının tesislerinin kiralanması yöntemine gidilmiş ve benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bir diğer soru başlığında belirtilen; belediyelerde ideal spor ve rekreasyon hizmetleri nasıl olması gerektiği yönünde katılımcılar, spor ve rekreasyon hizmetlerin tüm yaş gruplarındaki vatandaşlara ulaştırılması ve yaygınlaştırılması, bu konuda gerekli iş ve işlemlerin gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir. Son olarak çalışmada elde edilen bir bulgu ise spor alanlarının çoğaltılması ve bu anlamda vatandaşların spor hizmetlerine daha hızlı ve kolay ulaşabilmesinin sağlayabilmesi için spor yapabilecekleri alanların nitelik ve sayısının artırılması gerektiğidir.

Kurtoğlu (2006:158-159) “Halkın Yerel Yönetimlerden Spor Hizmetleri Konusunda Beklentileri Mersin Örneği” başlıklı çalışmada, anket verilerine bakıldığında katılımcıların belediyelerin spor hizmeti sunma konusunda; tesisleri yaptıkları ve daha sonar bu tesisleri kaderlerine terk ettikleri belirtilmektedir. Ayrıca, tesislerin araç-gereç eksiğini gidermedikleri, bakım ve onarımlarını yapmadıkları, tesislerde spor uzmanı istihdam etmediklerini belirtmişlerdir.

Doğu ve ark., (2013:101) “Büyükşehir Belediyesi Spor Politikalarına Yönelik Hizmetlerin İncelenmesi Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği” başlıklı çalışmada ise tesislerin yetersizliği ve bu konuda atıl tesislerin olduğu bunun önemli sebeplerinden bazıları ise düzensiz ve gelişmiş tesislerin yapılması fikridir. Bu bağlamda bu çalışma ile benzer sonuçlar ortaya konmaktadır.

Kurtipek (2017:68-69) “Metropolitan Alan İçerisindeki Belediyelerin Gençlik ve Spor Politikalarının Değerlendirilmesi” çalışmada; mevcut spor tesis ve alanlarının durumu incelendiğinde; katılımcıların neredeyse tamamı mevcut tesis ve alanların yeterli olmadığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Ayrıca katılımcıların büyük çoğunluğunun mevcut spor tesis ve alanlarının etkili ve verimli kullanıldığını ifade ederken, az sayıda katılımcının ise bu tesis ve alanların etkili ve verimli kullanılmadığını belirttikleri tespit edilmiştir. Belediyelerin yeni spor tesis ve alanlara olan ihtiyacı incelendiğinde; katılımcıların kapalı spor tesisi, çok amaçlı tesis, yüzme havuzu, stadyum ve diğer spor tesislerine ihtiyaçları olduğu yönünde görüş bildirdikleri elde edilen bulgulardan anlaşılmaktadır ve diğer çalışmalar ile benzer sonuçlar elde edilmiştir.

Esenkaya (2010:68-70) çalışmasında, belediye semtlerindeki spor tesislerinin verimli işletilmemesi, tesislerdeki araç-gereç malzeme ve uzman personel eksikliğinden, tesislerin açık olduğu saatlerin yeterli ve uygun olmadığından, tesislere ulaşım ve verimli kullanım problemlerinin yaşanmasından, tesisleri özendirici çalışmaların olmayışından ve yeterli bilgilendirmenin yapılmamasından dolayı halkın tesislerden yeterli düzeyde yararlanmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Sonuç

Katılımcılar ile yapılan görüşmeler sonucunda; çalışmanın beş kategori altında toplandığı görülmektedir. Bu kategoriler sırasıyla; belediyelerin spor politikası, spor hizmetleri, kurum ve kuruluşlarla iş birliği, spor örgüt yapısı ve tesislerdir. Katılımcı görüşlerine göre, belediyelerin spor politikaları incelediğinde; öncelikli olarak halk için spor fikrini benimsedikleri ve halkın talepleri doğrultusunda onların spor ihtiyaçlarını değerlendirdikleri ve bireysel ve amatör spora destek verdikleri sonucuna ulaşılmaktadır.

Katılımcıların spor hizmetleri hakkındaki görüşlerine değerlendirildiğinde, sporu tabana yayma düşüncesinin yanı sıra malzeme, ulaşım, tesis, antrenör temin etme ve diğer ferdi branşlarda halkın taleplerine göre hareket edilmesi gerekliliği hususunda görüş bildirdikleri görülmektedir. Kurum ve kuruluşlarla iş birliği yönündeki katılımcı görüşleri incelendiğinde; kurumun işleyişindeki bazı aksaklıkların iş birliği yapılan kuruluşları da etkilemekte olduğu görülmektedir. Aynı zamanda katılımcılar, diğer kurum ve kuruluşlarla daha fazla işbirliği yapılması yönünde görüş bildirmişlerdir.

Belediyelerin spor örgüt yapısı hakkındaki katılımcı görüşlerine bakıldığında ise, bütün katılımcıların, Gençlik ve Spor Daire Başkanlığı biriminin kurulmasının gerekli olduğu yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir. Katılımcıların, tesisler hakkındaki görüşleri incelendiğinde; futbol alanlarının fazla olduğu, mevcut tesislerin yetersiz kaldığı ve düzensiz, gelişi güzel tesislerin yapılmasından dolayı da bazı tesislerin farklı branşların kullanılmasına kapalı olduğu ve bazı tesislerin de atıl duruma düştüğü yönünde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Öneriler

Katılımcı görüşleri değerlendirildiğinde, belediyelerdeki sporun işleyişi ile ilgili bir takım eksikliklerin olduğu görülmüştür. Bu eksikliklerin giderilmesi boyutunda belediyelere aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- ✓ Mevcut belediye yönetimi içerisinde spor işlerini yönetmek üzere farklı bir üst yönetim birimi kurulması,
- ✓ Belediyenin kurum içi birimleri arasında iyi bir organizasyonel yapı oluşturulması,

- ✓ Belediyelerin diğer kurum ve kuruluşlarla iş birliğini ve koordinasyonu sağlayacak aynı zamanda spor alanında ortak projeler gerçekleştirilmesinden sorumlu bir ekip kurulması,
- ✓ Mevcut ve yeni yapılacak tesislerin kullanılabilirliğinin artırılması,
- ✓ Sporun tabana yayılmasını sağlayarak herkes için spor düşüncesinin geliştirilmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Arslan, N.T. (2005). İdari ve mal paylaşım açısından merkezi yönetim yerel yönetim ilişkileri. *I.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, No: 33, s.189-208.
- Bernard, H. R., Wutich, A., & Ryan, G. W. (2016). *Analyzing qualitative data: systematic approaches*. SAGE Publications.
- Ceyhun, S. (2008). Spor tesislerinin rekreatif açıdan kullanımı. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 16(1), s.325-332.
- Dinç, F. (2019). *Yönetimsel açıdan yerel yönetimler ve spor ilişkisi (Mersin Büyükşehir Belediyesi Örneği)*. Ankara, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi.
- Dinç, F., Çolakoğlu, T., & Kurtipek, S. (2018). Büyükşehir belediyelerinin spor hizmetlerinde çalışmakta olan personelin kadro tanımları ve istihdam problemlerine yönelik derleme bir çalışma. *Journal of Human Sciences*, 15(4), s.2533-2552.
- Doğu, G., Kardeş, N. T. ve Atalı, L. (2013). Büyükşehir belediyesi spor politikalarına yönelik hizmetlerin incelenmesi (Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Örneği). *Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25: 97-111.
- Esenkaya, A. (2010). *Halkın yerel yönetimlerden spor hizmetleri konusunda beklentileri (Konya Örneği)*. Konya, Selçuk Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.
- Keleş, R., ve Yavuz, F. (1983). *Yerel yönetimler*. Ankara: Turhan Kitap Evi, s.20.
- Kurtipek, S. (2017). *Metropoliten Alan içerisindeki belediyelerin gençlik ve spor politikalarının değerlendirilmesi*. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s.61.
- Kurtipek, S. (2019). *Belediyeler ve spor politikaları*. Ankara: Berikan Yayınevi, s.69.
- Kurtoğlu, T. (2006). *Halkın Yerel yönetimlerden spor hizmetleri konusunda beklentileri (Mersin Örneği)*. Mersin Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.
- LeCompte, M. D., & Goetz, J. P. (1982). Problems of reliability and validity in ethnographic research. *Review of Educational Research*, 52(1), s.31-60.
- Mersinli, D. (2009). *Yerel yönetimlerde spora yönelik rekreasyon hizmetleri ve büyükşehir belediyelerinin rekreasyonel faaliyetleri olan yaklaşımlarının değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Nadaroğlu, H. (1994). *Mahalli idareler teorisi, ekonomisi-uygulaması*. İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım A.Ş. s.213.
- Parlak, B., ve Özgür, H. (2002). *Avrupa Birliği ve bütünleşme sürecinde Türkiye’de yerel yönetimler*. İstanbul: Alfa Yayınları, s.101-102.
- Sinopluoğlu, M. B. (2011). *Yerel yönetimlerin sporun kitlelere yayılmasına etkisi (Eskişehir İli Örneği)*. İstanbul, Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Tekin, Y. (2013). *Yerel yönetimlerin spor hizmetlerine ilişkin halkın görüşleri (Keçiören Belediyesi Örneği)* Ankara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Genişletilmiş Baskı) Ankara: Seçkin Yayınevi.

İnternet Kaynakları

<http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5302.pdf>) Erişim:05.07.2019.

<https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.5216.pdf/>) Erişim:05.07.2019.

Resmi Gazete <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.6360.pdf/> Erişim: 20.06.2019.

Resmi Gazete <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.442.pdf/> Erişim: 30.06.2019.

Resmi Gazete <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2005/07/20050713-6.htm/> 5393 Erişim: 30.06.2019.

Resmi Gazete <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2004/07/20040723.htm/> Erişim: 30.06.2019.

Resmi Gazete <http://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/19471.pdf/> Erişim: 30.06.2019.

Resmi Gazete <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.5.2972.pdf/> Erişim: 05.07.2019.

Çukurova Üniversitesinde Okuyan Kadın ve Erkek Öğrencilerin Fiziksel Aktivite Düzeylerinin İncelenmesi

Cenab TÜRKERİ^{1*}, Barışcan ÖZTÜRK², Bilgihan BÜYÜKTAŞ³

¹Çukurova Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Adana, <https://orcid.org/0000-0003-4850-9810>

²Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana, <https://orcid.org/0000-0001-7001-3032>

³Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Adana, <https://orcid.org/0000-0002-6816-7275>

Orijinal Makale

Gönderi Tarihi: 05.11.2019

Kabul Tarihi: 25.12.2019

DOI: 10.30769/usbd.642774

Online Yayın Tarihi: 31.12.2019

Öz

Dünyadaki teknolojik gelişmeler insanların günlük hayatını her geçen gün daha kolaylaştırmakta ancak diğer yandan günlük hareket miktarını azaltmaktadır. Bunun sonucu hareketsizliğe bağlı hastalıklar artmakta, yaşam kalitesi ise düşmektedir. Bu çalışma Çukurova üniversitesinde okuyan öğrencilerin fiziksel aktivite düzeylerini belirlemek ve cinsiyetlere göre karşılaştırmak amacıyla yapılmıştır. Çalışmaya yaş ortalamaları 22,16±3,03 yıl, boyları 1,72±0,09 m ve vücut ağırlık ortalamaları 67,22±14,05 kg olan, kadın 136 (%49,8) ve erkek 137 (%50,2) toplam 273 üniversite öğrencisi katılmıştır. Katılımcıların BMI değerleri 22,54±3,53 kg/m² normal aralıkta oldukları görülmüştür. Katılımcıların fiziksel aktivite düzeylerine bakıldığında kadın üniversite öğrencilerinin 20 (%14,7) düşük düzeyde, 68 (%50,0) orta düzeyde ve 48 (%35,3) yüksek düzeyde fiziksel aktivite yaptığı, erkek üniversite öğrencilerinin ise 20 (%14,6) düşük düzeyde, 49 (%35,8) orta düzeyde ve 68 (%49,6) yüksek düzeyde fiziksel aktivite yaptığı görülmüştür. Yürüme aktivitelerine bakıldığında kadın öğrencilerin (595,23±690,21 dk/hf) ile erkek öğrencilerden (449,67±520,42 dk/hf) daha iyi olduğu görülmüştür. Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin düşük şiddetli MET değerlerinde kadınlar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur (p<0,05). Orta ve şiddetli MET değerlerinde erkekler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur. Çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin (%78) BMI sınıflaması dikkate alındığında boy uzunluklarına göre vücut ağırlıklarının normal değerlerde olduğu görülmüştür. Ayrıca, fiziksel aktivite düzeylerinin yeterli seviyede olduğu, erkeklerin kadınlara göre daha yüksek fiziksel aktivite seviyesine sahip olduğu ve çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin günlük oturma sürelerinin diğer üniversite öğrencilerinden daha az olduğu bulunmuştur. Bunun sebebinin kampüs içerisindeki etkinlik alanlarının merkezde olmasından dolayı öğrencilerin gitmek istedikleri yere yürüyüş yaparak gitmeleri ve fiziksel aktivite düzeylerini olumlu olarak değiştirebilecek alanlara ve etkinliklere kolaylıkla ulaşabilmeleri olduğu söylenebilir.

Anahtar kelimeler: Fiziksel aktivite, Oturma süresi, BMI, Üniversite öğrencileri.

Analyzing the Male and Female Students at Çukurova University on Physical Activity Levels

Abstract

Technological developments in the world make people's daily lives easier every day, but on the other hand reduce the amount of daily movement. As a result, inactivity-related diseases increase and quality of life decreases. The aim of this study was to determine the physical activity levels of the students studying at Cukurova University and to compare them according to gender. A total of 273 university students, female 136 (49.8%) and male 137 (50.2%), who had an average age of 22.16±3.03 years, height of 1.72±0.09 m and body weight averages of 67.22±14.05 kg, participated in the study. BMI values of the participants were found to be within the normal range of 22.54±3.53 kg/m². When the physical activity levels of the participants were examined, it was seen that 20 (14.7%) low level, 68 (50.0%) moderate and 48 (35.3%) high level of physical activity were performed by female university students. Male university students had 20 (14.6%) low, 49 (35.8%) moderate and 68 (49.6%) high levels of physical activity. When walking activities were examined, it was found that female students (595,23 ± 690,21 min/week) and male students (449,67 ± 520,42 min/week) were better. According to the results, a significant difference was found in favor of women in low-intensity MET values of students (p<0,05). Moderate and high MET values were found to differ significantly in favor of males. When BMI classification of the university students (78%) was taken into consideration, body weights were found to be normal according to their height. In addition, it was found that physical activity levels were sufficient, males had higher physical activity levels than females, and the daily sitting time of the university students participating in the study was found to be less than that of other university students. The reason for this can be said that because the activity areas on campus are in the center, students can walk to where they want to go and easily access the areas and activities that can positively change their physical activity levels.

Keywords: Physical activity, Sitting time, BMI, University students.

* Sorumlu Yazar: Cenab TÜRKERİ, cturkeri@cu.edu.tr

GİRİŞ

Dünyadaki teknolojik gelişmeler insanların günlük hayatını her geçen gün daha kolaylaştırmakta ancak diğer bir yandan günlük hareket miktarını azaltmaktadır. Bunun sonucu hareketsizliğe bağlı hastalıklar artmakta, yaşam kalitesi ise düşmektedir. Kas iskelet sistemlerinde zayıflama ve işlev bozuklukları, dolaşım ve solunum sistemlerinde çok önemli problemler ortaya çıkmaktadır. Ayrıca bunlara bağlı olarak iş gücünde azalma ve genel ekonomik kayıplar da oluşmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü'nün 2002 yılı raporuna göre hareketsiz yaşam dünya çapında yılda ortalama 1,9 milyon kişinin ölümüne neden olmaktadır. Günümüzde sağlıklı yaşlanmak, yaşam kalitesini arttırmak ve yaşa bağlı sağlık risklerini en aza indirebilmek için gerekli olan temel iki etmen sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivitedir (WHO, 2002 Report).

Düzenli olarak yapılan fiziksel aktivite ve spor insanlarda meydana gelen veya gelebilecek fazla kiloluk ve obeziteyi engelleme konusunda alınabilecek en önemli önlemlerden birisi olduğu görülmektedir (Uluöz ve ark., 2017). Fiziksel aktivitenin artması gündelik hayattaki faaliyetleri kolaylaştırmakla birlikte bireylerin iş ve yaşam performanslarına da olumlu katkı sağlayacaktır. Çocukluktan yaşlılığa hemen her dönemde sağlıklı beslenme ve fiziksel aktivite önemlidir. Ancak erken yaşlarda kazanılan egzersiz ve fiziksel aktivite alışkanlıkları sürdürülebilirse giderek yaşam tarzına dönüşebilmekte ve hareketsizliğe bağlı gelişebilecek riskleri yok etmektedir. Tüm bunlardan dolayı, doğru önerilerin yapılabilmesi ve önlemler alınabilmesi için özellikle gençlerin fiziksel aktivite durumlarını araştırmak, incelemek önem kazanmaktadır. YÖK'ün 2018-2019 yılı istatistiklerine göre 7.740.502 kişi üniversitelerde okumaktadır. Bu sayı ülkemizde genç nüfusun önemli bir miktarını oluşturmaktadır.

Fiziksel aktivite düzeyi ile ilgili araştırmalar için üzerinde çalışılacak grubu seçmek önemli bir husustur. Von ve Fridlund (2005) "Öğrenciler nispeten sağlıklı, homojen ve ulaşılabilir bir grubu kapsar. Ayrıca, genç yetişkinlerin fiziksel aktivite düzeyi, ileri yaşlarda sorun yaratabilecek önlenemez hastalıkların görülme sıklığını etkilemektedir. Bu nedenle, değerlendirme çalışmalarının bu grupta başlatılması uygun bulunmaktadır" demektedir. Benzer düşünceyle araştırmamızda çalışma grubu olarak üniversite öğrencileri hedeflenmiştir. Ülkemizde Üniversite öğrencilerinde fiziksel aktiviteyi araştıran çalışmalar vardır (Savcı ve ark, 2006; Soyuer, Ünalın ve Elmalı, 2010; Çalıştır, Dereli ve Eksen, 2005). Bu bağlamda çalışmada amacımız; üniversitede okumakta olan öğrencilerin fiziksel aktivite düzeylerinin belirlenmesi ve buna ek olarak cinsiyetlerine göre öğrencilerin fiziksel aktivite düzeylerini karşılaştırarak literatüre katkı sağlanmasıdır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırma Modeli

Bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır.

Katılımcılar

Araştırmanın evreni 2018-2019 eğitim öğretim yılında, Çukurova Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerdir. Örneklemi ise öğretimine devam eden öğrenciler arasından basit tesadüfi yöntemle seçilmiş ve gönüllü olarak katılmayı kabul eden 136 kadın (%49,8) ve 137 erkek

(% 50,2) toplam 273 üniversite öğrencisinden oluşmaktadır. Katılımcılara çalışmaya başlamadan önce gerekli açıklamalar yapılmış ve gönüllülük formları imzalatılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Demografik Özellikler: Çalışmaya katılan bireylerin demografik özelliklerinin (cinsiyet, yaş, boy, ağırlık vb) belirlenmesi amacıyla araştırmacılar tarafından oluşturulan anket formu kullanılmıştır.

Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (IPAQ): Öğrencilere fiziksel aktivite düzeylerini belirlemek amacıyla Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (IPAQ) uygulanmıştır. Anket, uluslararası arenada günlük olarak yapılan fiziksel aktivitenin bireysel raporlara dayanarak düzeyi hakkında geçerli ve karşılaştırılabilir bilgi elde etmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkiye’de geçerlik ve güvenirlik çalışması 2005 yılında Öztürk tarafından yapılmıştır (Öztürk, 2005).

Anket, son 7 günde en az 10 dk yapılan Fiziksel aktivite ile ilgili sorular içermektedir. Ankette son haftada kaç gün ve her bir gün için ne kadar süre ile şiddetli fiziksel aktiviteler (ŞFA), orta dereceli fiziksel aktiviteler (OFA) ve yürüme (Y) yapıldığı belirlenmektedir. Son soruda ise günlük olarak hareket etmeden (oturarak, yatarak vs) harcanan zaman belirlenmektedir (Bozkuş ve ark., 2013).

Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (IPAQ) Testi Uygulama Protokolü: Fiziksel aktivite düzeyini belirlemek için MET yöntemiyle yapılmaktadır. MET=3,5 ml/kg/dk. İstirahat halinde iken her kişi, bir kg başına bir dakikada 3,5 ml oksijen tüketmektedir. IPAQ’ta, (ŞFA=8,0 MET), (OFA=4,0 MET) ve (Y=3,3 MET) olarak harcandığı kabul edilmektedir. Kişinin haftada kaç gün ve ne kadar süre ile ŞFA, OFA ve Y yaptığını tespit ederek bu üç farklı fiziksel aktivitede harcanan toplam MET miktarı hesaplanmaktadır. Örnek Tablo 1’de verilmektedir (Bozkuş ve ark., 2013).

Tablo 1. MET yöntemiyle FA düzeylerinin belirlenmesi (Örnek hesaplama)

Fiziksel Aktivite Tipi	MET	Günde/dk	Hafta/gün	Toplam
Y	3.3	30	5	495 MET
OFA	4	40	4	640 MET
ŞFA	8	30	3	720 MET
Toplam				1855 MET min/hafta

Toplam fiziksel aktivite skoruna göre katılımcıların fiziksel aktivite düzeyleri “düşük, orta ve yüksek” biçiminde sınıflandırılmıştır (Clarig ve ark.,2003).

1. Düşük düzey: 600 MET-dk/hafta altı.
2. Orta düzey: 600-3000 MET-dk/hafta arası.
3. Yüksek düzey: 3000 MET-dk/hafta üstü.

BMI (Body Mass Index)

Body Mass Index (BMI) vücut ağırlığının boyun karesine bölünmesi (kg/m^2) ile bulunur. Vücut kitle indeksi değerlendirmesi sağlık bakanlığı tarafından yayınlanan Tablo2’de verilen değerlendirme tablosuna göre yapılır.

Tablo 2. BMI değerlendirme tablosu

18,5	kg/m ² altında olanlar	Zayıf
18,5-24,9	kg/m ² altında olanlar	Normal Kilolu
25-29,9	kg/m ² altında olanlar	Fazla Kilolu
30-39,9	kg/m ² altında olanlar	Obez

İstatistiksel Analiz

İstatistiksel analizlerde, SPSS 22,0 paket programı kullanılmıştır. Verilerin normal dağılımları için Kolmogorov- Smirnov testi sonuçlarına bakılmıştır. Veriler normal dağılım göstermediği için karşılaştırmalarda non-parametrik testlerden Mann-Whitney U testi kullanılmıştır. Sonuçlar (ortalama ± standart sapma) olarak verildi. Anlamlılık düzeyi p≤0,05 olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Çalışmaya katılan kadın 136 (%49,8) ve erkek 137 (%50,2) toplam 273 üniversite öğrencisinin demografik verileri incelendiğinde, yaş ortalamalarının 22,16±3,03 yıl, boylarının 1,72±0,09 m olduğu, vücut ağırlıklarının 67,22±14,05 kg olduğu görülmüştür. BMI değerleri ortalamalarına bakıldığında, katılımcıların 22,54±3,53 kg/m² normal aralıkta oldukları görülmüştür.

Tablo 3. Kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin demografik özellikleri

	Kadın □±SS	Erkek □±SS	Toplam □±SS
Yaş (yıl)	21,57±3,31	22,71±2,53	22,16±3,03
Boy (m)	1,66±0,06	1,73±2,60	1,72±0,88
Vücut Ağırlığı (kg)	57,88±10,61	76,50±10,46	67,22±14,05
BMI	21,08±3,56	23,99±2,85	22,54±3,53

Tablo 4'te kadın ve erkek öğrencilerin BMI değerlerine bakıldığında kadın öğrencilerin 24 (%17,6) zayıf, 100 (%73,5) normal, 10 (%7,4) fazla kilolu ve 2 (%1,5) obez değerlerinde olduğu görülmektedir. Erkek öğrencilerin ise 3 (%2,2) zayıf, 86 (%62,8) normal, 45 (%32,8) fazla kilolu ve 3 (%2,2) obez sınıflamasında olduğu görülmüştür.

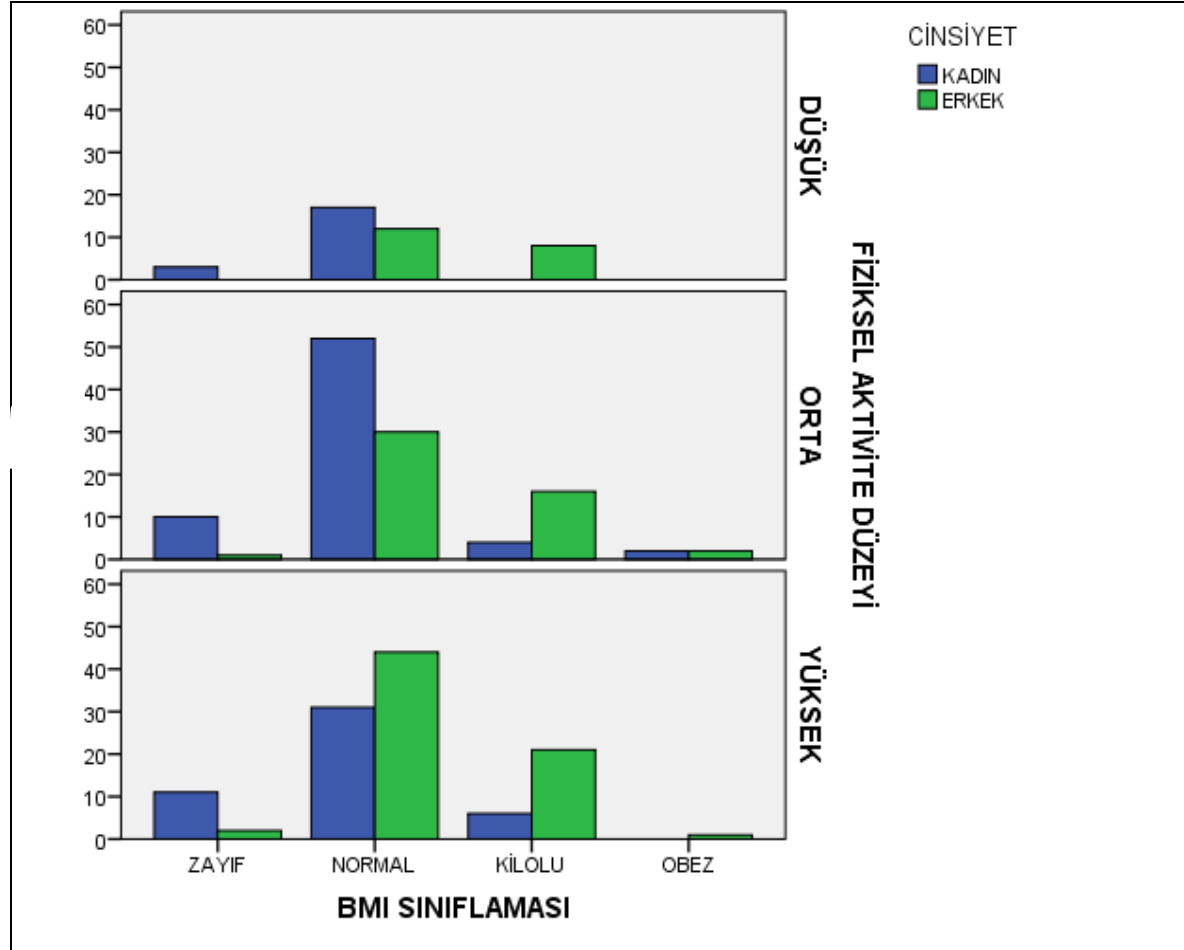
Tablo 4. Kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin BMI değerleri sınıflandırması

	Kadın		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Zayıf	24	17,6	3	2,2	27	9,9
Normal Kilolu	100	73,5	86	62,8	186	68,1
Fazla Kilolu	10	7,4	45	32,8	55	20,2
Obez	2	1,5	3	2,2	5	1,8
Toplam	136	100,0	137	100,0	273	100,0

Tablo 5'te kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyi dağılımlarına bakıldığında kadın üniversite öğrencilerinin 20 (%14,7) düşük düzeyde, 68 (%50,0) orta düzeyde ve 48 (%35,3) yüksek düzeyde fiziksel aktivite yaptığı görülmüştür. Erkek üniversite öğrencilerinin ise 20 (%14,6) düşük düzeyde, 49 (%35,8) orta düzeyde ve 68 (%49,6) yüksek düzeyde fiziksel aktivite yaptığı görülmüştür.

Tablo 5. Kadın ve erkek üniversite öğrencilerin fiziksel aktivite düzeyi dağılımı

	Kadın		Erkek		Toplam	
	N	%	N	%	N	%
Düşük	20	14,7	20	14,6	40	14,7
Orta	68	50,0	49	35,8	117	42,8
Yüksek	48	35,3	68	49,6	116	42,5
Toplam	136	100,0	137	100,0	273	100,0

Şekil 1. Katılımcıların cinsiyete göre BMI sınıflaması ve fiziksel aktivite düzeyleri

Tablo 6’da kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin haftalık şiddetli fiziksel aktivite, orta dereceli fiziksel aktivite ve yürüme süreleri ile günlük oturma süreleri verilmiştir. Buna göre kadın öğrencilerin günlük yürüme aktivitesinin ($595,23 \pm 690,21$ dk/hf) ile erkek öğrencilerden ($449,67 \pm 520,42$ dk/hf) daha iyi olduğu görülmüştür.

Tablo 6. Kadın erkek fiziksel aktivite ve günlük oturma süreleri

	Kadın N=136	Erkek N=137	Toplam N=273
Şiddetli Fiziksel Aktivite (dk/hf)	113,64±265,38	180,98±222,92	147,43±246,86
Orta Dereceli Fiziksel Aktivite (dk/hf)	99,67±221,46	161,16±335,39	130,52±285,56
Yürüme (dk/hf)	595,23±690,21	449,67±520,42	522,18±614,15
Toplam Fiziksel Aktivite (MET-dk/hf)	3221,60±3851,90	3816,30±4084,42	3520,04±3974,17
Oturma (dk/gün)	273,16±153,44	284,34±162,02	278,77±157,61

Tablo 7’de haftalık MET değerleri Mann-Whitney U testi sonuçları verilmiştir. Elde edilen sonuçlara göre kadın üniversite öğrencilerinin erkek üniversite öğrencilerine göre düşük şiddetli MET değerleri arasında kadınlar lehine anlamlı farklılık bulunmuştur ($p \leq 0,05$). Erkek üniversite öğrencilerinin ise orta ve şiddetli MET değerleri arasında erkekler lehine anlamlı farklılık bulunmuştur ($p \leq 0,00$).

Tablo 7. Kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin haftalık met değerlerinin mann-whitney u testi sonuçları

	Grup	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	p
Şiddetli	Kadın	136	118,78	16154,50	6838,50	-4,064	0,00*
	Erkek	137	155,08	21246,50			
Orta	Kadın	136	123,93	16854,50	7538,50	-2,917	0,00*
	Erkek	137	149,97	20546,50			
Düşük	Kadın	136	146,15	19876,50	8071,50	-1,913	0,05*
	Erkek	137	127,92	17524,50			

* $p \leq 0,05$

TARTIŞMA

Genel olarak medya unsurları ve özelde bilimsel araştırmalar giderek artan sayıda insanın obez sınıflamasına girdiğini söylemektedir. Obezite ve morbit obezite durumu halk sağlığını en fazla etkileyen ve ölüm sebepleri açısından ilk sıralarda yer alan özellikle hareketsizlik ve yanlış beslenmeyle gelişen toplumsal bir sorundur. Daha fazla insanın düzenli spor yapmaya teşvik edilmesi çok yerinde bir öneri olmasına rağmen bunu yapamayanların fiziksel aktivitelerini artırmaları konusunda bilgilendirilmesi gerekmektedir. Fiziksel aktivitenin sağlığa yararları birçok makalede vurgulanmaktadır. Her düzeyde fiziksel aktivitenin yaşam kalitesini artırıcı etkisi olacağı açıktır. Ancak Fiziksel aktivitenin sağlık açısından yarar sağlayabilmesi için, haftanın her gününde veya çoğu gününde, 30 dakika veya üzerinde orta düzeyde şiddette yapılması gerekmektedir (Savcı ve ark., 2006; Driskell, Kim ve Goebel, 2005). Scott ve ark. 2000 yılında fiziksel aktivite kurallarına uyma ile ilgili yapmış oldukları çalışma bulgularına göre; fiziksel aktivite, fiziksel etkinliği önemli olarak algılayanlar arasında daha yaygındır. Çalışmamız üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerinin belirlenmesi ve sonuçların cinsiyete göre karşılaştırılması amacıyla yapılmıştır.

Çalışmamızda üniversite öğrencilerinin BMI değerleri incelendiğinde %9,9’u zayıf ve %68,1’i normal kilolu, %20,2’si fazla kilolu ve %1,8’inin ise obez sınıflamasına dahil olduğu görülmüştür. Üniversite öğrencileri üzerine yapılan birçok çalışmada öğrencilerin genelde normal ağırlık sınırlarında olduğu bulunmuştur (Saygın ve ark., 2011; Öztürk, 2005; Genç ve ark., 2011; Aslan, Livanelioğlu, Aslan, 2007). Bu durum çalışmamızda elde ettiğimiz değerler ile örtüşmektedir.

Çalışmamızda elde ettiğimiz fiziksel aktivite düzeyi verilerine göre üniversite öğrencilerinin %14,7’si düşük düzeyde, 42,8’i orta düzeyde ve %42,5’inin yüksek düzeyde fiziksel aktivite yaptığı görülmüştür. Bu sonuçlar birçok çalışmayla birlikte Ölçücü ve ark. (2015) ile Savcı ve ark.’nın (2006) bulgularıyla yaklaşık değerlerdedir. BMI değerleri de göz önüne alındığında öğrencilerin çoğunluğunun orta ve yüksek şiddette fiziksel aktivite yaptığı (%85,3) ve düşük ve normal ağırlık değerlerinde olduğu (%78,0) görülmektedir. Faydaoğlu,

Enerjin ve Sürücüoğlu 2013 yılında Ankara üniversitesi öğrencileri üzerinde yapmış oldukları çalışmada kızların %84,2'sinin erkeklerin ise %71,4'ünün normal ağırlıkta olduğunu ve erkeklerde zayıflığa rastlanmazken kızların %10'unun zayıf olduğu belirlenmiştir. Bu durumda çalışmamızda katılımcı öğrencilerin hem fiziksel olarak aktif hem de beden kompozisyonlarının iyi olduğu düşünülebilir.

Kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyleri incelendiğinde, kadın üniversite öğrencilerinin %14,7 düşük düzeyde, %50,0 orta düzeyde ve %35,3 yüksek düzeyde fiziksel aktivite yaptığı, erkek üniversite öğrencilerinin ise %14,6 düşük düzeyde, %35,8 orta düzeyde ve %49,6'sının yüksek düzeyde fiziksel aktivite yaptığı bulunmuştur. Toplam fiziksel aktivite düzeylerine bakıldığında düşük ve orta fiziksel aktivitenin % 57,5 olduğu görülmektedir. Martin ve ark. (2000) üniversite öğrencilerinin % 51'nin fiziksel aktivite düzeylerinin düşük olduğunu bulmuştur. Üniversite öğrencileri üzerinde farklı zaman ve yerlerde yapılan çalışmalarda fiziksel aktivite düzeyi düşük bulunmuştur (Savcı, 2006; Soyuer, Ünal ve Elmalı, 2010; Alricsson, ve ark. 20 06; Öztürk, 2005; Ölçücü, 2015; Aslan, Livanelioğlu ve Aslan, 2007). Çalışmamızda tespit edilen orta ve yüksek düzeyde fiziksel aktivite düzeyinin literatürde belirtilen değerlerden bir miktar daha fazla çıkmış olmasının sebebi; Çukurova üniversitesi kampüsü içerisindeki rekreasyon alanları, spor sahaları ve öğrencilerin aktif katılım sergilediği kulüp ve toplulukların çalışma yerlerinin tamamının fakülteler ve dersliklerin tam merkezinde olması ve öğrencilerin sıklıkla bu faaliyetlerden yararlanmaları olabilir. Ancak daha doğru bir tespit yapılabilmesi için daha kapsamlı bir araştırma deseni oluşturulması gerekmektedir.

Kadın ve erkek üniversite öğrencilerinin günlük oturma süreleri incelendiğinde, kadın üniversite öğrencilerinin $273,16 \pm 153,44$ dk, erkek üniversite öğrencilerinin $284,34 \pm 162,02$ dk ve üniversite öğrencilerinin günlük toplam oturma süreleri ortalaması ise $278,77 \pm 157,61$ dk olarak bulunmuştur. Savcı ve ark. (2006) üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerini karşılaştırdıkları bir çalışmada öğrencilerin günlük oturma sürelerini 470 ± 185 dk olarak bulmuştur. Üçok ve ark. (2011) Tıp fakültesindeki üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeylerini belirlemek amacıyla yaptığı bir çalışmada, tıp fakültesi öğrencilerinin günlük oturma sürelerini $320,6 \pm 179,2$ dk olarak bulmuştur. İpek (2018) genç yetişkinlerin fiziksel aktivite düzeylerini karşılaştırdığı çalışmada ise kadınların günlük oturma sürelerini $433,5 \pm 248,6$ dk ve erkeklerin $365,1 \pm 246,7$ dk olarak bulmuştur. Genç ve ark. (2011) tarafından yapılan genç yetişkinlerin fiziksel aktivite düzeylerini karşılaştırdıkları bir başka çalışmada ise genç kadınların günlük oturma süreleri $440,6 \pm 184,8$ dk ve genç erkeklerin günlük oturma süreleri $428,7 \pm 185,0$ dk olarak bulunmuştur. Günlük oturma süreleri bakımından yapılan çalışmalar incelendiğinde, çalışmamızda elde ettiğimiz günlük oturma sürelerinin daha düşük olduğu görülmektedir. Bunun sebebi, çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin kampüs içindeki gündelik yaşamlarında dersler, etütler dışında çok kolayca ulaşabildikleri sportif, sosyal etkinlik alanları ve rekreasyon faaliyetlerine yoğun katılımdan kaynaklandığı düşünülebilir.

Üniversite öğrencilerinin haftalık fiziksel aktivite süreleri incelendiğinde, kadın öğrencilerin haftalık şiddetli fiziksel aktivite $113,64 \pm 265,38$ dk, orta dereceli fiziksel aktivite $99,67 \pm 221,46$ dk, yürüme süreleri $595,23 \pm 690,21$ dk, toplam fiziksel aktivite MET değerleri

ise 3221,60±3851,90 olarak bulunmuştur. Erkek öğrencilerin haftalık fiziksel aktivite süreleri incelendiğinde, şiddetli fiziksel aktivite 180,98±222,92 dk, orta dereceli fiziksel aktivite 161,16±335,39 dk, yürüme süreleri 449,67±520,42 dk, toplam fiziksel aktivite MET değerleri ise 3816,30±4084,42 olarak bulunmuştur. Genç ve ark. (2011) genç yetişkinlerin fiziksel aktivite düzeylerini karşılaştırdıkları bir çalışmada genç kadınların şiddetli fiziksel aktivite sürelerini 29,7±89,5 dk, orta dereceli fiziksel aktivite sürelerini 91,2±172,3 dk, yürüme sürelerini 459,6±393,0 dk ve toplam MET değerlerini 2099,2±1727,2 olarak bulmuştur. Erkek genç yetişkinlerin şiddetli fiziksel aktivite sürelerini 96,6±156,1 dk, orta dereceli fiziksel aktivite sürelerini 153,9±267,5 dk, yürüme sürelerini 502,1±434,9 dk ve toplam fiziksel aktivite MET değerini ise 3010,7±2246,9 olarak bulmuştur. Haftalık fiziksel aktivite süresi ve fiziksel aktivite düzeyleri doğrudan ilişkili parametrelerdir. Çalışmamızda erkek üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite süreleri ve fiziksel aktivite düzeyleri kadın üniversite öğrencilerinden daha yüksek olduğu bulunmuştur. Literatür incelendiğinde yapılan birçok çalışmada erkek üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyleri kadın üniversite öğrencilerinden daha yüksek bulunmuştur (Arslan, Daşkapan ve Çakır, 2016; Guthold ve ark, 2008; Burton ve Turrell, 2000). Yapılan çalışmalarda elde edilen sonuçlar ile çalışmamızda elde edilen sonuçlar birbiriyle örtüşmektedir.

SONUÇ

Sonuç olarak, çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin büyük çoğunluğunun zayıf ve normal ağırlık aralığında olduğu ve boy uzunluklarına göre vücut ağırlıklarının normal değerlerde olduğu görülmüştür. Ayrıca, fiziksel aktivite düzeylerinin yeterli seviyede olduğu, erkeklerin kadınlara göre daha yüksek fiziksel aktivite seviyesine sahip olduğu ve çalışmaya katılan üniversite öğrencilerinin günlük oturma sürelerinin diğer üniversite öğrencilerinden daha az olduğu bulunmuştur. Bunun sebebinin; çalışmanın yapıldığı Çukurova üniversitesinin neredeyse tüm fakülteleri, yüksekokulları, merkezi kütüphanesi, kafeteryaları ve enstitüleri sportif, sosyal ve kültürel etkinlik alanlarının yakın çevresinde yer alması olduğu düşünülebilir. Ayrıca kampüs içerisindeki etkinlik alanlarının merkezde olmasından dolayı öğrenciler sıklıkla bir yerden diğer bir yere yürüyüş yaparak gitmekte ve fiziksel aktivite düzeylerini olumlu olarak değiştirebilecek alanlara ve etkinliklere kolaylıkla ulaşabilmekte bundan kaynaklı olarak da daha yüksek fiziksel aktivite düzeylerine ve normal boy ağırlık oranlarına sahip oldukları söylenebilir.

ÖNERİLER

- 1- Bu çalışma daha yüksek sayıda üniversite öğrencisine ulaşılarak yapılmalı.
- 2- Fiziksel aktivitelerin kampüs alanı içerisinde gerçekleşme durumu incelenmeli.
- 3- Öğrencilerin beslenme alışkanlıkları ve yeterliği de araştırılmalı.
- 4- Örneklem deseni tüm fakülteleri ayrıca temsil edecek şekilde seçilmelidir.

KAYNAKLAR

- Ainsworth, B.E., Haskell, W.L., Leon, A.S., et al. (1993). Compendium of physical activities: classification of energy cost of human physical activities. *Med Sci Sports Exerc.*, 25:71-80.
- Alricsson, M., Landstad, B.J., Romild, U., et al. (2006). Self-related health, physical activity and complaints in Swedish high school students. *Scientific World Journal*. 6,816- 826.
- Arslan, S. A., Daşkapan, A., Çakır, B. (2016). Üniversite öğrencilerinin beslenme ve fiziksel aktivite alışkanlıklarının belirlenmesi. *TAF Preventive Medicine Bulletin*, 15(3), 171-180.
- Aslan, B. U., Livanelioğlu A., Aslan Ş. (2007). Fiziksel aktivite düzeyinin üniversite öğrencilerinde iki farklı yöntemle değerlendirilmesi. *Fizyoterapi Rehabilitasyon*, 18(1), 11-19.
- Bozkuş, T., Türkmen, M., Kul, M., Özkan, A., Öz Ü., Cengiz, C. (2013). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu'nda öğrenim gören öğrencilerin fiziksel aktivite düzeyleri ile sağlıklı yaşam biçimi davranışlarının belirlenmesi ve ilişkilendirilmesi. *International Journal of Sport Culture and Science*, 1(3), 49-65.
- Burke, S.M., Carron, A.V., Eys, M.A. (2005). Physical activity context and university student's propensity to meet the guidelines Centers for Disease Control and Prevention/American College of Sports Medicine. *Med Sci Monit*.11:CR171-176.
- Burton, N.W., Turrell, G. (2000). Occupation, hours worked, and leisure-time physical activity. *Prev Med.*, 31:673-81.
- Craig, C. L., Marshall, A. L., Sjöström, M., Bauman, A. E., Booth, M. L., Ainsworth, B. E., ... & Oja, P. (2003). International physical activity questionnaire: 12-country reliability and validity. *Medicine & science in sports & exercise*, 35(8), 1381-1395.
- Çalıştır, B., Dereli, F., Eksen, M. (2005). Muğla üniversitesi öğrencilerinin beslenme konusunda bilgi düzeylerinin belirlenmesi. *Journal of Human Sciences*, 2(2), 1-8.
- Driskell, J.A., Kim, Y.N., Goebel, K.J. (2005). Few differences found in the typical eating and physical activity habits of lower-level and upper-level university students. *Journal of American Dietetic Association*; 105:798-801.
- Faydaoğlu, E., Energin, E., Sürücüoğlu, MS. (2013). Ankara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesinde okuyan öğrencilerin kahvaltı yapma alışkanlıklarının saptanması. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(3), 299- 311.
- Genç, A., Şener, Ü., Karabacak, H., Üçok, K. (2011). Kadın ve erkek genç erişkinler arasında fiziksel aktivite ve yaşam kalitesi farklılıklarının araştırılması. *Kocatepe Tıp Dergisi The Medical Journal of Kocatepe* 12: 145-150.
- Guthold, R., Ono, T., Strong, K.I., Chatterji, S., Morabia, A.M. (2008). Worldwide variability in physical inactivity: a 51- country survey. *Am J Prev Med.*, 34(6):486-494.
- Haase, A., Steptoe, A., Sallis, J.F., et al. (2004). Leisure-time physical activity in university students from 23 countries: associations with health beliefs, risk awareness, and national economic development. *Prev Med.*, 39:182-190.
- <https://istatistik.yok.gov.tr/> Erişim Tarihi: 03.09.2019
- İpek, C. (2018). *Genç yetişkinlerde fiziksel aktivite düzeyi ve vücut kompozisyonu arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Karaca, A., Ergen, E., Koruç, Z. (2000). Fiziksel aktivite değerlendirme anketi (FADA) güvenilirlik ve geçerlilik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 11:17-28.

- Karaca, A. (2000). *Fiziksel aktivite değerlendirme anketinin (FADA) üniversite öğrencileri üzerinde güvenilirlik çalışması*. 6. Spor Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı. Ankara.
- La Porte, R.E., Monteye, H.J., Caspersen, C.J. (1985). Assessment of physical activity in epidemiologic research problems and prospects. *Public Health Rep.*, 100,131-146.
- Martin, S.B., Morrow, J.R., Jackson, A.W., Dunn, A.L. (2000). Variables related to meeting the cdc/acsm physical activity guidelines. *Medicine Science Sports Exercises.*, 32(12), 2087-92.
- Ölçücü, B., Vatanserver, Ş. Özcan, G., Çelik, A. Paktaş, Y. (2015). Üniversite öğrencilerinde fiziksel aktivite düzeyi ile depresyon ve anksiyete ilişkisi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(4), 294-303.
- Öztürk, M. (2005). *Üniversitede eğitim-öğretim gören öğrencilerde uluslararası fiziksel aktivite anketinin geçerliliği ve güvenilirliği ve fiziksel aktivite düzeylerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Pols, M.A., Peeters, P.H., Kemper, H.C., et al.(1998). Methodological aspects of physical activity assessment in epidemiological studies. *Eur J Epidemiol.*, 14, 63- 70.
- Savcı, F. D. S., Öztürk, U. F. M., Arıkan, F. D. H. (2006). Üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite düzeyleri. *Türk Kardiyoloji Derneği Arşivi Dergisi*, 34(3),166-172.
- Saygın, M., Öngel, K., Çalışkan, S., Yalçın, M. A., Has, M., Gonca, T., Kurt, Y. (2011). Süleyman Demirel üniversitesi öğrencilerinin beslenme alışkanlıkları. *S.D.Ü. Tıp Fak. Derg.*, 18(2), 43-47.
- Scott, B., Martin, J.R. Morrow, Jr., Allen, W. Jackson, & Andrea, L. Dunn. (2000). Variables related to meeting the CDC/ACSM physical activity guidelines. *Official Journal of the American College of Sports Medicine Medicine and Science in Sports and Exercise*, 32(12) ,2087-2092.
- Shi, Z., Lien, N., Kumar, B.N., et al. (2006). Physical activity and associated socio-demographic factors among school adolescents in Jiangsu Province, China. *Prev Med.*, 43:218-221.
- Soyuer, F.,Ünalın, D., Elmalı, F. (2010). Normal ağırlıklı ve obez üniversite öğrencilerinde fiziksel aktivite. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(2), 862-872.
- Uluöz, E., Yılmaz, C. Y., Dinç, Z. F. (2017). Farklı fakültelerde görev yapan akademisyenlerin fiziksel aktiviteye katılım durumlarının incelenmesi. *Uluslararası Kültürel ve Sosyal Araştırmalar Dergisi (UKSAD)*, 3 (Special Issue 2), 326-336.
- Üçok K., Genç A., Şener Ü., Akkaya M., Mollaoğlu H., (2011). Investigation of physical activity level of medical school students. *European Journal of Basic Medical Sciences*, 1(1), 33-38.
- Von Bothmer, M.I., Fridlund, B. (2005). Gender differences in health habits and in motivation for a healthy life style among Swedish university students. *Nurs Health Sci.*,7:107-18.
- WHO -The World Health Report.(2002). Reducing Risks, Promoting Healthy Life. Erişim Linki: <http://www.who.int/whr/2002/en/> Erişim Tarihi: 03.09.2019.

İlköğretim Çağındaki Öğrencilerin Sosyal Beceri Düzeylerinin Spor Yapma Durumlarına Göre İncelenmesi: İstanbul İli Örneği

Suzan DAL¹, Selin BAİKOĞLU^{2*}

¹ İstanbul Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu, <https://orcid.org/0000-0002-7732-9846>

² İstanbul Üniversitesi- Cerrahpaşa, Spor Bilimleri Fakültesi, <https://orcid.org/0000-0002-6036-8945>

Orijinal Makale

Gönderi Tarihi: 27.11.2019

Kabul Tarihi: 25.12.2019

DOI: 10.30769/usbd.651943

Online Yayın Tarihi: 31.12.2019

Öz

Sporun çocuğun sosyal, duygusal, motorsal ve psiko-sosyal gelişimi üzerinde çok önemli bir yeri vardır. Çocukların günlük yaşamında sosyal becerilerinin düzenli olarak katılım sağladıkları sportif faaliyetlerle nasıl etkilendiğini belirlemek çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışmanın evrenini 2018-2019 eğitim öğretim yılında, özel bir ilköğretim okulunun ortaokul bölümünde okuyan yaşları 9-12 aralığında olan 114 çocuk oluşturmaktadır. Demografik bilgilerin dışında çocuklara sosyal beceri düzeylerini ölçmek için sosyal beceri ölçeği, uygulanmıştır. Verilerin analizinde frekans, t-testi, kruskal-wallis kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir. Çalışma sonucunda öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin $x=58,2(\pm 9,11)$ olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin spor yapma durumlarına göre sosyal beceri düzeylerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılığa rastlanmamasına rağmen spor yapan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri daha yüksek bulunmuştur. Ayrıca öğrencilerin sınıf ve cinsiyet değişkenlerine göre sosyal beceri düzeylerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Anahtar kelimeler: Spor, Sosyal beceri, Çocuk.

Examination of Social Skill Levels of Primary School Students According to Their Status of Doing Sports: İstanbul City Example

Abstract

Sports has an important role in the child's social, emotional, motor and psycho-social development. The aim of the study is to determine how social skills of children are affected by the sports activities they regularly participate in. The population of the study consists of 114 children aged between 9-12 years, studying at a private secondary school in the 2018-2019 academic year. In addition to the demographic information, social skill scale was applied to the children in order to measure their social skill levels. Frequency, t-test and kruskal-wallis were used for data analysis. Significance level was accepted as $p < 0.05$. As a result of the study, it has been determined that the social skill levels of the students were $x = 58.2 (\pm 9.11)$. Although there was no statistically significant difference in the social skill levels of the students according to their status of doing sports, the social skill levels of the students doing sports were found to be higher. In addition, no statistically significant differences were found in social skill levels of students according to class and gender variables.

Keywords: Sports, Social skill, Child.

* Sorumlu Yazar: Selin BAİKOĞLU, E-posta: selinbaikoglu@gmail.com

GİRİŞ

Her ebeveyn çocuklarının fiziksel, duygusal ve sosyal yönden yeterli bir birey olarak yetişmesini istemektedir. Fiziksel etkinliklere katılım sosyal bir ortam içerisinde gerçekleştiği için fiziksel, sosyal, duygusal ve motorsal gelişimini önemli derecede etkilemektedir. Son zamanlarda yapılan araştırmalarda çocukların spora katılım oranlarının azaldığı bildirilmiştir (Strauss et al., 2001). Türkiye genelinde 6-11 yaş grubu çocukların % 58.4'ü düzenli olarak egzersiz yapmamaktadır. (TC Sağlık Bakanlığı, 2014). Türkiye sağlık bakanlığının 2011 yılında yaptığı proje kapsamında çocukların fiziksel aktivite durumlarını değerlendirmek amacıyla herhangi bir spor kulübünde spor yapma durumu sorgulanmıştır. Çocukların çok düşük bir oranda (%16.9'unun) bir spor kulübünde spor yaptığı belirlenmiştir. (TC Sağlık Bakanlığı, 2011). Sportif alışkanlıklar çocukluk çağında kazandırılması gereken bir aktivitedir. Özellikle 7-12 yaşları arasında gelişim sürecinde olan çocukların sporu yaşam boyu devam ettirecekleri bir aktivite olarak benimsemeleri için önemli bir dönem olarak kabul edilmektedir. Düzenli sportif faaliyet içerisinde olmak çocuğun motorik gelişiminin artmasına, benlik saygısının gelişmesine ve çevresiyle sosyal iletişim becerisi kazanmasına olanak sağlayacaktır (Orhan, 2019). Sosyal becerilerin gelişmesinde sorun yaşayan çocuklar ise, hayatları boyunca kişilerarası ilişkilerde, mesleki yaşamlarında, duygusal-davranışsal alanlarında ve öğrenim süreçlerinde çeşitli problemlerle karşılaşmaktadırlar (Çetin vd., 2003).

Sosyal iletişim becerileri, sosyal farkındalığın, kendine güvenin ve başarılı sosyal uyumunun kişilerarası ilişkilerde uygun biçimde kullanımını ifade eder. Walker ve McConnell (1995), sosyal becerileri, öğretmenler, aile üyeleri ya da akranlarca yapılması istenilen sosyal görevleri yerine getirmek için kullanılan stratejiler olarak tanımlamıştır (Walker and McConnel, 1995). Çocukların yaşitlarıyla arkadaşlık kurabilmesi ve kendini sözel ve sözsüz davranışlar yoluyla ifade edebilmesi oldukça önemlidir. Sosyal iletişim becerileri, bu aşamada devreye girmektedir. Çocukların bu becerilerini ilk olarak aktif şekilde kullandıkları yer okuldur. Çocukların zamanlarının çoğunu geçirdikleri okul ortamı uygun toplumsal davranış biçimlerinin kazandırılacakları ve sergileyebilecekleri bir sosyal çevredir. Sosyal becerilerini geliştirilmeleri, çocukların güçlü ve olumlu arkadaş ilişkileri geliştirmelerine, akademik başarılarının artmasına yardımcı olmaktadır. Aynı zamanda gelişen sosyal yeterlilik çocukların becerilerinin gelişmesine olanak sağlamaktadır (Ergin, 2004).

Toplumun temel taşlarını çocuklar oluşturmaktadır. Çocuklara aktif yaşam tarzının kazandırılması, sosyal ve duygusal gelişiminin iyi olması ve bu iyiliğin muhafaza edilmesi geleceğin sağlıklı toplumunu oluşturmak açısından büyük bir yatırım olacaktır. Düzenli katılım sağlandığında fiziksel aktivitenin çocukların sosyal beceri ilişkilerinde olumlu etkilerinin olacağı çalışmamızın hipotezini oluşturmaktadır. Ayrıca elde ettiğimiz araştırma sonuçları doğrultusunda çocukların günlük zamanlarında sosyal ilişkilerinin düzenli olarak katılım sağladıkları sportif faaliyet içerisinde olan-olmayan çocuklar arasında incelenmesi çalışmamızın amacını oluşturmaktadır.

YÖNTEM

Araştırma Modeli

Çalışmanın modeli betimleyici, ilişkisel tarama modeline uygun olarak yapılmıştır.

Çalışma Grubu

Çalışmamızın evrenini 2018-2019 eğitim öğretim yılında tesadüfi örneklem yolu ile belirlenen, özel bir ilköğretim okulunun ortaokul bölümünde okuyan yaşları 9-12 aralığında olan 114 çocuk oluşturmaktadır.

Veri Toplama Aracı

Çocuklara sosyal beceri düzeylerini ölçmek amacıyla anket uygulanmıştır. Öğrencilerin sosyal becerilerinin değerlendirilmesi için Kocayörük (2000) tarafından geliştirilen Sosyal beceri ölçeği kullanılmıştır. Ölçek ilköğretim öğrencilerinin göz teması kurma, merhaba-iyi günler dileme, dinlenme, konuşmayı başlatma, konuşmayı sürdürme, soru sorma, teşekkür etme, kendini tanıtmaya, izin isteme, iltifat etme, gruba katılma, yardım isteme, özür dileme, ikna etme, iş bölümüne uyma, grup sorumluluğunu yerine getirme ve kendini ödüllendirme davranışlarının gelişimini ölçmek amacıyla geliştirilmiş bir ölçektir. Ölçek 20 maddeden oluşmakta ve her madde dördümlük likert türündeki sorulardan oluşmaktadır ve çocukların vericeği cevaplar 1 (Hiç), 2(Bazen), 3 (Genelde) ve 4 (Tamamen) şeklindedir.

Ölçekten elde edilen puanlar 20-80 arasındadır. Ölçekten alınabilecek yüksek puan, bireyin sosyal beceri gelişiminin olumlu olduğunu ifade etmektedir. Kocayörük (2000) tarafından ölçeğin iç tutarlılığını belirlemek için Cronbach-Alfa Güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve .75 olarak bulunmuştur.

Kişisel Bilgi Formu

Çocukların yaşları, cinsiyetleri, sınıfları, düzenli olarak spora katılıyor/katılmıyor olma durumları çalışmamızın demografik özelliklerini oluşturmaktadır.

Ölçeği Uygulamada Kullanılan İşlem Yolu

Çocuklar ölçeği öğretmenleri ya da bir araştırmacının gözetiminde kendileri okuyarak doldurmuşlardır. Anlamlandırmakta güçlük çektikleri ölçek maddelerinde araştırmacı tarafından açıklama yapılarak çocuklar bilgilendirilmiştir. Verdikleri yanıtlar işaretlenerek doldurulmuştur.

Verilerin Analizi

Anketlerin uygulanması sonucunda elde edilen verilerin analizi spss paket programıyla değerlendirilmiştir. Demografik bilgiler ve anket sorularından elde edilen cevaplar çalışmanın değişkenleri olarak kaydedilmiştir. Elde edilen sonuçların değerlendirilmesinde verilerin normal dağılıp, dağılmadığını öğrenmek için basıklık (kurtosis) ve çarpıklık (skewness) değerlerine bakılmıştır. Veriler normal dağılım göstermektedir. Verilerin analizinde demografik bilgiler için frekans analizi yapılmıştır. İki değişkenli veriler için t-testi, ikiden fazla değişken için ise anova analizleri kullanılmıştır. Anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ olarak kabul edilmiştir.

BULGULAR

Araştırmanın bu bölümünde istatistiksel analizler neticesinde elde edilen verilere ilişkin bulgu ve yorumlara yer verilmiştir. Katılımcıların tanımlayıcı istatistikleri tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcıların kişisel özelliklerine ilişkin tanımlayıcı istatistikler

		Frekans	Yüzde	Geçerli yüzde
Cinsiyet	Kadın	57	50,0	50,0
	Erkek	57	50,0	50,0
Sınıf	5	23	20,2	20,2
	6	28	24,6	24,6
	7	34	29,8	29,8
	8	29	25,4	25,4
Spor yapma durumu	Evet	69	60,5	60,5
	Hayır	45	39,5	39,5

Tablo 1’de öğrencilerin %50’sinin kadın, %50’sinin erkek olduğu %20’sinin 5. sınıf, %24,6’sının 6. sınıf, %29,8’inin 7. sınıf ve %25,4’ünün 8. sınıf öğrencisi olduğu, %60,5’inin düzenli olarak spor yaptığı ve %39,5’inin spor yapmadığı belirlenmiştir.

Tablo 2’de katılımcıların sosyal beceri düzeylerine ilişkin tanımlayıcı istatistikleri verilmiştir.

Tablo 2. Öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri

	N	En az	En çok	Ortalama	Std. Sapma
Sosyal beceri ortalaması	114	37,00	79,00	58,2632	9,11777

Tablo 2’de tüm öğrencilerin (n:114) sosyal beceri düzeylerinin $x=58,2(\pm 9,11)$ olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Öğrencilerin spor yapma durumlarına göre sosyal beceri düzeyleri (t-testi).

	Spor yapma durumu	N	Ortalma	Std. Sapma	t	p
Sosyal Beceri	Evet	69	59,1594	9,88109		
	Hayır	45	56,8889	7,70838		

Tablo 3’te öğrencilerin spor yapma durumlarına göre sosyal beceri düzeyleri belirlenmiştir. Spor yapan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri $x=59,15 (\pm 9,88)$ spor yapmayanların sosyal beceri düzeyleri $56,88(\pm 7,70)$ olarak belirlenmiştir. Bu bulgulardan öğrencilerin spor yapma durumlarına göre sosyal beceri düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmamıştır ($p<0.05$).

Tablo 4. Öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre spor yapma durumları ile ilgili sosyal beceri düzeyleri (independent samples t-test).

Cinsiyet	Spor yapma	N	x	S. s.	P
Kadın Sosyal beceri	Evet	32	57,6250	8,07	376
	Hayır	25	55,9600	5,26	
Erkek Sosyal beceri	Evet	37	60,4865	11,14	418
	Hayır	20	58,0500	10,00	

Tablo 4’te Spor yapan kadın öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri $x=57,62(\pm 8,07)$ spor yapmayan kadın öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin $x= 55,96(\pm 5,26)$ olduğu belirlenmiştir. Spor yapan erkek öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri $x=60,48(\pm 11,14)$ spor yapmayanların sosyal beceri düzeyleri $x=58,05(\pm 10,00)$ olarak belirlenmiştir. Analizler sonucunda öğrencilerin cinsiyetlerine göre sosyal beceri düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılık-olmadığı belirlenmiştir ($p>0.05$).

Tablo 5. Öğrencilerin Sınıf farklılığına göre sosyal beceri düzeyleri

Sınıf	N	Sosyal Beceri Düzeyi Ortalaması	S.S.	S. Hata	P
5	23	55,6522	8,53660	1,78000	0,54
6	28	61,1786	11,31388	2,13812	
7	34	56,1471	8,55333	1,46688	
8	29	60,0000	6,77706	1,25847	
Total	114	58,2632	9,11777	,85396	

Tablo 5’te sınıf değişkenine göre öğrencilerin sosyal beceri düzeyi farklılıklarına bakılmıştır. Analizler sonucunda öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin sınıf faktörüne göre değişmediği bulunmuştur ($p>0.05$).

Tablo 6. Öğrencilerin sınıf değişkenine göre sosyal beceri düzeylerinin spor yapma durumlarına göre değerlerleri (Anova)

	Sınıf	N	Sosyal beceri ort.	SS	F (p)	Farklılık (LSD)
Spor yapma durumu evet	5	16	56,25	8,92	0,34	5<6,7,8
	6	19	64,15	12,65		
	7	24	60,90	4,35		
	8	10	59,15	9,88		
Spor yapma durumu hayır	5	7	53,42	7,74	,229	
	6	9	54,88	2,52		
	7	10	56,10	9,67		
	8	19	59,52	7,82		

Tablo 6’da öğrencilerin sınıf farklılığına göre sosyal beceri düzeyleri yer almaktadır. Analiz sonucunda öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde sınıf değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı farklılık görülmüştür ($p<0.05$). Spor yapan 5. sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri 6, 7 ve 8. Sınıf öğrencilerinden daha düşük olarak bulunmuştur. Spor yapmayan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinde sınıf değişkenine göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. ($p>0.05$).

TARTIŞMA VE SONUÇ

İlk öğretim ikinci kademe de okuyan öğrencilerin spor yapma durumlarına göre sosyal beceri düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada elde edilen bulgularla ilgili yorumlar aşağıda yer almaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin yaşları 9-12 arasında değişmekte olup toplam 114 kişidir. Öğrencilerin %50’si ($n=57$) kadın, %50’si ($n=57$) erkektir. Düzenli olarak spor yapan öğrenci % 60,50 ($n=69$) spor yapamayan öğrenci ise 39,50 ($n=45$) olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin %20,2’si ($n=23$) 5. sınıf %24,6’sı ($n=28$) 6. sınıf, %29,8’i ($n=34$)7. sınıf ve %25,4’ü ($n=29$) 8. sınıf öğrencisidir. Öğrencilerin %60,5’i düzenli olarak spor yaptıklarını ($n=69$) %39,5’i ($n=45$) ise düzenli olarak spor yapmadıklarını söylemişlerdir. Elde edilen veriler sonucunda öğrencilerin spor yapma durumlarına göre istatistiksel açıdan anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Spor yapma durumlarına göre istatistiksel farklılık çıkmamasına rağmen spor yapan öğrencilerin sosyal beceri puanları spor yapmayan öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Çalışmada ulaşılan bir diğer sonuç, öğrencilerin cinsiyet değişkenine göre sosyal beceri düzeylerinde spor yapma durumları açısından istatistiksel olarak anlamlı farklılığa ulaşılmamıştır. Ayrıca çalışma sonucunda öğrencilerin sınıf değişkenine göre spor yapma durumları bakımından sosyal beceri düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı farklılığa rastlanmamıştır.

Öğretmenler özellikle fiziksel oyun ile öğrencilerin daha iyi iletişim kurduklarını ifade etmektedirler. Fiziksel Oyun esnasında çocuğun iletişim becerileri gibi sosyal becerileri olumlu yönde gelişmektedir (Samancı ve Diş, 2016). Literatüre baktığımızda bazı dikkat çekici sonuçlara ulaşılmıştır. Aghdasi’nin (2014), bireysel ve takım sporu yapan 216 öğrenci üzerinde yapmış olduğu çalışma sonucuna göre, takım sporu yapan öğrencilerin sosyal becerileri düzeyleri bireysel spor yapanlardan daha yüksek çıkmıştır. Benzer şekilde Gezer ve arkadaşlarının (2017) yapmış oldukları çalışmada çeşitli spor branşlardaki takım sporu yapan elit sporcuların sosyal beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma sonucunda öğrencilerin spor yapma durumlarına göre sosyal becerilerinde anlamlı farklılığa rastlanmamasına rağmen spor yapan öğrencilerin sosyal beceri düzeyi ortalamaları spor yapmayanlardan daha yüksek bulunmuştur. Sonuçların bu şekilde çıkması diğer çalışmalarla kıyaslandığında örneklen sayısının az olmasından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Bunun yanında öğrencilerin gerçekten düzenli olarak spor yapıp, yapmamaları takip edilmeyip, verdikleri cevaplar doğrultusunda değerlendirilmiştir. Bu durumlar çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır.

Coşkun ve Samancı'nın (2012) 4. ve 5. sınıfta okuyan 300 öğrenci üzerinde yapmış oldukları çalışma sonucunda öğrencilerin sınıf düzeyine göre sosyal becerilerinde fark olduğu bulunmuştur. 5. sınıf öğrencilerinin sosyal becerilerinin 4. sınıf öğrencilerinden daha yüksek olduğuna ulaşılmıştır. Bu çalışmada ise spor yapan öğrencilerde sınıf farklılığına göre sosyal beceri düzeylerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılığa rastlanmıştır. Benzer şekilde daha üst sınıflarda okuyan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri daha yüksek çıkmıştır. Düzenli spor yapan 6,7,8. Sınıf öğrencilerinin sosyal beceri düzeyleri 5. Sınıf öğrencilerinden daha yüksektir. Spor yapmayan öğrencilerde ise sınıf değişkenine göre farklılıklar bulunmamıştır.

Akpınar ve arkadaşlarının (2015), Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunda okuyan öğrenciler üzerinde yapmış oldukları çalışma sonucunda öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin orta seviyede olup yaş, cinsiyet, okuduğu bölüm, kaldığı yer değişkenleri açısından istatistiksel olarak anlamlı fark bulunamazken, sınıf, anne ve babalarının eğitim durumu kardeş sayıları değişkenlerine göre ise istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu çalışmada da cinsiyet faktörüne göre öğrencilerin sosyal becerilerinde istatistiksel açıdan anlamlı farklılıklara rastlanmamıştır.

Makar'ın (2016) spor eğitimi gören öğrencilerin (n=453) sosyal beceri, fiziksel benlik algısı ve fiziksel aktivite düzeylerini araştırdığı çalışma sonucunda kadın ve erkek öğrencilerin sosyal beceri ile fiziksel benlik algısı ve fiziksel aktivite değerleri arasında pozitif ilişki bulunmuştur.

Öğrencilerin aktif olarak spor branşına katılma/katılmama durumları ile sosyal beceri düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelediğimiz çalışmada, öğrencilerin anket sorularına verdikleri yanıtlardan elde ettiğimiz verilere göre, aktif olarak spor yapıyor ya da yapmıyor olmaları sosyal beceri düzeylerinde anlamlı bir farklılık yaratmadığı çalışmamızın sonucu olarak söylenilebilmektedir. Fakat dikkat çekilmesi gereken diğer bir sonuç ise, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmamasına rağmen aktif olarak sportif bir faaliyet içerisinde olan çocukların sosyal beceri düzeylerinin daha yüksek olduğudur. Spor ortamları özellikle ergenliğe geçiş sürecinde olan çocukların sosyalleşmeleri için en uygun ortamlardan biridir. Çocukların sportif etkinliklere daha fazla katılımını sağlamak amacıyla kendilerinin kararları ve istekleri doğrultusunda katılmak istedikleri spor branşlarına yönlendirilmeleri sporu hayatlarının bir parçası haline getirmelerine yardımcı olacaktır. Bu şekilde gönüllü ve aktif olarak katılacakları spor branşları sağlanılırsa hem fiziksel becerilerine hemde sosyal becerilerine katkı sağlayacağı söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Akpınar, S., Akpınar, Ö., Nas, K., Temel, V., & Birol, S. S. (2015). Beden eğitimi ve spor yüksekokulunda okuyan öğrencilerinin bazı değişkenler açısından sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi. *Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17(28), 80.
- Coşkun, N., Samancı, O. (2012). İlköğretim 4. ve 5. sınıflarda sosyal beceri düzeyi ile sosyal bilgiler dersine yönelik tutumların çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Journal of Educational and Instructional Studies in the World*, 2(1), 32-41.
- Çetin, F., Bilbay, A., Albayrak, & Kaymak, D. (2013). *Çocuklarda Sosyal Beceriler*. İstanbul: Epsilon Yayınları.
- Ergin, H. (2004). Okul öncesi dönem çocukları için iletişim becerileri ölçeklerinin geçerlilik, güvenirlik ve norm çalışması, *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2, 181-199.
- Gezer, E.D., Aslan, C.S., Dalkıran, O., & Kılıçgil E., (2017). Farklı spor branşlarındaki elit sporcuların sosyal beceri düzeylerinin seçilmiş değişkenler açısından karşılaştırılması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (22), 251-258.
- Kocayörük, A. (2000). *İlköğretim öğrencilerinin sosyal becerilerini geliştirmede dramının etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi: Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Makar, E., (2016). *Spor eğitimi gören öğrencilerin, sosyal beceri, fiziksel benlik algısı ve fiziksel aktivite düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Bartın Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Anabilim Dalı, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Aghdasi M., T., (2014). Çeşitli spor kadın atlet öğrencilerinin sosyal beceri değerlendirilmesi. *Uluslararası Hakemli Akademik Spor Sağlık ve Tıp Bilimleri Dergisi*, 13 (4), 134-142.
- Orhan, R., (2019). Çocuk gelişiminde fiziksel aktivite ve sporun önemi. *Kırıkkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 9 (1), 157-176.
- Samancı, O. & Diş, O. (2016). Sosyal becerileri zayıf olan ilkokul öğrencilerinin tutum ve davranışlarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22(2), 573-590.
- Strauss, R.S., Rodzilsky, D., Burack, G. & Colin, M. (2001). Psychosocial correlates of physical activity in healthy children. *Arch Pediatr Adolesc Med*, 155, 897-902.
- T.C. Sağlık Bakanlığı (2014). *Türkiye Beslenme ve Sağlık Araştırması 2010: Beslenme Durumu ve Alışkanlıklarının Değerlendirilmesi Sonuç Raporu*. Ankara, Sağlık Bakanlığı Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü.
- T.C. Sağlık Bakanlığı (2011). Türkiye’de okul çağı çocuklarında (6-10 yaş grubu) büyümenin izlenmesi (toçbi) projesi araştırma raporu. Ankara, Sağlık Bakanlığı Temel Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Walker, H.M. & McConell, S.R. (1995). *Walker-McConnell Scale of Social Competence and School Adjustment: Elementary Version*. London: Singular Publishing Group.